ПО КОНФІСКАТІ НАКЛАД.

Nr. 158 (15.237). Lwów, sobota 15. lipca 1939. Rok LX.
Ч. 158 (15.237). Львів, субота 15. липня 1939. Рік LX.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-41
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-21
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000
" Банку Чеських Легіов Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
[illegible]но . . . . 15.00 „
. . . . . . 30.00 „
. . . . . . 60.00 „
[illegible]РИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕ[ХО]СЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Німеччина дістане порт у Трієсті?

[П]АРИЖ, 13. 7. ПАТ. Спеціяльний кореспондент щоденника „Ексцельзіор" повідомляє: Вчора дістав я в Ціріху інформації, які — якщо будуть потверджені — викличуть нову сензацію. Отже Італія має відступити Німеччині порт у Трієсті на 10 років в аренду. Німеччина матиме право будувати у Трієсті нові елеватори і великі доки та заложити летунську базу. У великих доках будуватимуть кораблі. Нема сумніву, що Німеччина вже переводить великі будівельні роботи в порті в Трієсті. Як відомо порт Трієст находиться в повній руїні від часу прилучення Австрії до Німеччини. Трієст жив з австрійської торговлі, що її обслуговувала залізниця з Відня до Трієсту. По прилученні Австрії до Німеччини всю австрійську торговлю спрямовано на Гамбург і порт над Адріятиком втратив 1,200.000 тон зі своєї торговлі. Виринає питання чи Німеччина вже тепер є середземноморською державою?

Протест Італії
проти відступлення Александрети.

РИМ, ПАТ. Італія вислала до французького уряду ноту з протестом проти договору, на основі якого французький уряд відступив Туреччині Гатай (санджак Александретти).

ТЕКСТ ІТАЛІЙСЬКОЇ НОТИ.

РИМ, ПАТ. Текст ноти італійського уряду, що її доручено 10. ц. м. французькому урядові, такий: Італійський уряд довідався з преси, що 23. червня заключено договір між французьким і турецьким урядом у справі відступлення санджаку Александретти Туреччині. Італія, як мандатова держава, згідно з рішенням найвищої ради головних союзних і заприязнених держав з 25. квітня 1925 р., **має найбільші застереження щодо змісту цього договору, заключеного без відома і згоди Італії, що є суперечний не лише з цілями мандату, але також з волею зацікавленого населення.**

ПАРИЖ, 13. 7. ПАТ. Нині відбулась у міністерстві закордонних справ виміна ратифікаційних грамот турецько-французького договору у справі санджаку Александретти.

ПАРИЖ, ПАТ. Авас повідомляє: Італійська нота у справі французько-турецького договору стрінеться в Парижі з якнайдальшою резервою. Реакція французького уряду обмежиться мабуть до традиційного ствердження, що ноту доручено.

РИМ, ПАТ. В „Джіорнале д' Італія" Ґайда коментуючи протестаційну ноту Італії до Франції пише: Франція допустилась морального насильства, бо перейшла до денного порядку над правом населення та над міжнародніми зобовязаннями, що їх приняла обіймаючи мандат. Зі Сирією не можна поступати як з територією, підданою під зверхність Франції.

ІТАЛІЯ ВИСЕЛИЛА ФРАНЦУЗЬКОГО КОРЕСПОНДЕНТА.

ПАРИЖ, ПАТ. „Парі Суар" повідомляє, що італійська влада виселила з Риму постійного кореспондента щоденника редактора Жана Дево.

Розмови ген. Франко з мін. Чяно.

БУРҐОС, 13. 7. ПАТ. Політичні кола заявляють, що вчорашня розмова між ген. Франко і мін. Чяно мала інформаційний характер. Мін. Чяно зясував напрямні політики Італії домагаючись одночасно, щоб йому зясовано засадничі напрямні закордонної політики нової Еспанії. Вчора — як здогадуються — мін. Чяно зясував основи господарського договору і можливо теж, що й політичного договору Італії з Еспанією. Справи військового договору не беруть під увагу.

ПАРИЖ, ПАТ. Авас повідомляє з Риму: Згідно з півофіційними вістками мін. Чяно передав підчас своєї останньої розмови з ген. Франко запросини Мусолінія відвідати Рим і Венецію. Ген. Франко приняв запросини і імовірно прибуде до Риму у вересні ц. р.

САНТАНДЕР, 13. 7. ПАТ. Мін. Чяно прибув нині рано на кружляку „Альміранте Сервера" до Сантандер.

Нові великі кредити на збросння Анґлії.

ЛЬОНДОН, 13. 7. ПАТ. **Канцлер скарбу предложив нині палаті громад додатковий прелімінар на видатки, звязані з обороною краю.** Предкладаючи при кінці квітня парляментові буджет канцлер скарбу заявив, що видатки дійдуть до 1.320 мілїонів фунтів штерлінгів. З цієї суми 940 міл. мали покрити з нормальних державних доходів, а 380 міл. з внутрішньої позички. Тоді канцлер скарбу передбачував, що загальна сума видатків на оборону у висоті 580 мілїонів фунтів штерлінґів не вистане й її треба буде збільшити незадовго бодай на 50 міл. та зголосити додатковий прелімінар. **Предкладаючи тепер додатковий прелімінар канцлер скарбу ствердив, що загальні видатки на збросння будуть далеко більші ніж 630 міл. фунтів штерлінґів і що тепер предкладає прелімінар на 150 міл. фунтів, збільшуючи загальні видатки на збросння та оборону до 730 міл. фунтів штерлінґів. З цих 150 міл. призначено 80 міл. для міністерства війни, 40 міл. для летунства і 30 міл. для новоствореного міністерства военного засоблення.** Канцлер скарбу висловив надію, що цілу цю квоту можна буде осягнути шляхом позички на внутрішнім ринку або з емісії скарбових бонів чи теж зі збільшення внутрішньої позички до пів міліярда фунтів штерлінґів.

Великі маневри британської фльоти.

ЛЬОНДОН, 13. 7. ПАТ. Відповідаючи нині в палаті громад на інтерпеляцію консервативного посла командора Савтбі прем. Чемберлен заявив, що на маневри британської фльоти покличуть теж 12.000 старшин і моряків резервістів від дня 31. липня ц. р., щоб якнайкраще використати маневри на морю і в повітрі та збільшити справність британської фльоти. Маневри відбудуться в серпні і в вересні ц. р. **У маневрах візьмуть участь теж резервові кораблі, що творитимуть з активною фльотою одну цілість. Старшини і моряки резервісти дістануть індивідуальні накази, щоб ставились до служби 31. липня ц. р. Маневри триватимуть цілий серпень і три тижні у вересні,** після чого старшини і моряки резервісти вернуться до резерви при кінці вересня ц. р. Вкінці прем. Чемберлен заявив, що 9. серпня відбудеться велика ревія всіх кораблів з резерви перед королем Юрієм у заливі Веймавт. У ревії візьме участь коло 130 одиниць фльоти.

ВЕЛИКЕ ВРАЖІННЯ В ЛЬОНДОНІ.

ЛЬОНДОН, 13. 7. ПАТ. **Рішення адміралїції покликати 12.000 старшин і моряків резервістів военної маринарки викликало велике враження. Всі вечірні газети подали це рішення під великими наголовками. Одначе воно не означає мобілізації военної маринарки, бо її резерви куди більші. Покликання на маневри 12 тисяч резервістів є однозначне з притягненням на маневри 50 одиниць фльоти. Між ними буде одна авіоматка, один панцирник, 16 кружляків, один міноносець, 24 контрторпедовці, 4 підводні човни і кілька допомічних кораблів.**

ЗАПАСИ ХАРЧІВ І СИРІВЦІВ В АНҐЛІЇ.

ЛЬОНДОН, 13. 7. ПАТ. Відповідаючи на інтерпеляцію посла Морісона канцлер Ленкестер заявив, що припаси сирівців необхідні для основних промислів зібрано у метрополії в достаточній кількости. Вони вистануть на заспокоєння потреб на 3 місяці. Приступлено теж до творення харчевих запасів щонайменше на три місяці.

Париж приготовляється до найбільшої військової ревії

ПАРИЖ, 13. 7. ПАТ. Вже в четвер в 12-ій год. вполудне навіть банки і великі підприємства припинили працю, оголошуючи триденну перерву праці з нагоди національного свята в дні 14. липня так, що Париж прибрав зовсім святочний вигляд. Від полудня переїздили по головних вулицях Парижа автобуси і вантажні самоходи з англійськими вояками і моряками, вояками французької чужоземної леґії та вояками кольоніяльних формацій, яких публика витала голосними оплесками. В пятницю 14. ц. м. відбудеться в Парижі дефіляда, що буде найбільшою від 20-их років. Нині вполудне прилетів літаком до Парижа британський міністр війни Гор Беліша і шеф штабу британського летунства сер Нюґель і будуть присутні на великій військовій ревії в Парижі.

—о—

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Ліґа Націй і справа Ґданська.

(Від нашого кореспондента.)

Женева, 10. липня 1939.

Можна справді слушно запитати, яке значіння може мати Ліґа Націй для Гданська, коли вона властиво взагалі ніякого реального політичного значіння не має. Але для належного зрозуміння формально-правної сторінки цієї проблеми і її сучасного політичного сенсу не буде зайвим згадати її женевське походження та посередній звязок з еволюцією Л. Н. після того, як до Ліґи приступили Совіти. На цю тему пише й „Журналь де Женев" у своїй статті п. н. „Польща і Гданськ", в якій між іншим читаємо: „Згідно зі 100 ст. версайського договору відмовилась Німеччина у користь головних союзних держав від усіх прав на територію Гданська в означених межах. Ст. 102 робить з Гданська вільне місто під протекцією Ліґи Націй. Згідно зі 103 ст. рішає високий комісар Ліґи всі суперечки поміж Польщею та Вільним Містом. Л. Н. ґарантує конституцію Гданська. Права Варшави дуже широкі в найповажніших царинах: закордонній політиці, митній управі, почті, залізничих і річних транспортах. Згідно зі 105 ст. польський уряд боронить і заступає ґданських громадян за кордоном, як Швайцарія громадян Ліхтенштайну, і промовляє в царині міжнародніх відносин в імені Гданська. У військовій царині має Польща всі права, а Гданськ ніяких. У світлі цих правних і технічних даних, що їх дуже легко забувається, можна краще розуміти минулі інциденти, сучасні і майбутні..."

На початку статті часопис зазначує легке заспокоєння довкола справи Гданська. Про деяке відпруження говорять і телефонічні вістки того часопису з Льондону. Про можливість мирного компромісу говорить часопис покищо під знаком запиту. Отже покищо не лишається нічого іншого, як гіпотетично розглядати здогади щодо замірів тих політичних чинників, які діють у справі, яка для українців не може бути байдужою не лише як для громадян Польщі, але і як для громадян Европи, що ведуть невпинно боротьбу проти Московщини та її міжнародніх впливів. Цей вплив видний і на ґданській справі. Московський уряд не брав вправді участи ані у версайських мирових переговорах, ані в утворенні Ліґи Націй, ані в призначенні її високого комісаря розємчим суддею поміж Польщею та Вільним Містом, але це ні трохи не перешкодило йому стати негайно після вступу до Ліґи Націй найпалкішим оборонцем її найбільш небезпечних політичних прероґатив, її інтервенції в Абісинії, в Еспанії, в Китаю, ЧСР і т. і. Це не сталося випадково, що Польща почала все більше усуватися з Ліґи Націй в міру того, як Женева стала полем франко-англьо-московського політичного співробітництва. Польсько-німецьке порозуміння прийшло, як відомо, в короткім часі після вступу московського уряду до Ліґи. Фактичне відсунення Ліґи Націй від Гданська прийшло наслідком того порозуміння між Берліном і Варшавою і ці справи ставали за останні чотири роки аж до сучасного конфлікту менш ніж колинебудь на порядок денний загальних европейських турбот. Отже конфлікт повстав не на місцевім ґрунті і не тут, очевидно, треба шукати засобів для його полагоди.

Надзвичайно характеристичним є факт, що про женевського розємчого суддю у справах Гданська всі цілком забули, хоч з правно-політичного погляду видавалось би найбільш природним звернутися саме до Женеви. Але соромливі спроби Льондону зактивізувати ролю Ліґи Націй в сучасних европейських суперечках викликали такий обурений і рішучий спротив Москви, що про це не могло бути й мови. У пляні московської акції Женева є вже минулим етапом, до якого поворот був би політичним відворотом, а до такого „пацифістичного" відвороту Москва не хоче за ніяку ціну допустити — Льондону. Не будемо перебільшувати посередньої ролі Москви у справі Ґданська, але не можемо не звернути уваги на той „випадок", що чергова поразка західних великодержав у переговорах з Молотовом викликала в останніх днях вістку британських, французьких та італійських джерел про німецько-польські переговори у справі Ґданська та кілька досить фантастичних чуток з неозначених ближче джерел про способи полагоди цієї справи, аж до „прилучення Ґданська до Німеччини за передачу Польщі кольоній" включно. Врешті „Сандей Діспеч", який повідомляє про цей проект, що його буцім то поручають „деякі впливові кола", додає, що він виключений і для британського і для польського уряду.

Позатим не треба справді багато доказів, що до справи Гданська не підходять вже нині в Европі виключно з погляду національного та господарсько-політичного значіння того міста для Німеччини і для Польщі. В її сучаснім правно-політичнім стані не була вона впродовж останніх пяти років особливою перешкодою ані для добросусідських відносин поміж Польщею та Німеччиною, ані для спокою цілої Европи. Отже й могла б лишатися в цім стані ще неозначений час далі, поки не було б в Европі умовин і для її відповідного вирішення. Критичною стала вона лише тому, що в деякій мірі випадково стала ареною „спроби сил" між двома суперечними групами великодержав. І з черги ця спроба сил стала небезпечна лиш тому, що до неї притягнули Московщину, якої завданням є перетворити кожне політичне напруження в Европі у збройний конфлікт поміж „буржуазними" державами.

Був час, коли Польща в порозумінні з Німеччиною була проти непотрібного втручання ліґового комісаря до справ Ґданська, хоч тодішня співпраця західніх великодержав з Московщиною була без порівняння менш активною ніж тепер. Ця співпраця довела до абісинської, еспанської і сучасної китайської війни. Чомуж би властиво спільна акція західних великодержав з Московщиною у ґданській справі мала довести до інших вислідів? І чи не знайшлась би плятформа для слушної полагоди цієї справи, коли б усі в засаді вирішили розвязати її без ніякої участи Московщини в европейських справах?

М. Данько.

Побільшуймо наш життєвий простір!

(З нагоди вистави кооперативного виробництва в РСУК.)

З експонатів цієї вистави, вміло і пляново уладженої, найбільш повчальні дві карти. Одна, це дуже гарно виконана мапа розміщення станиць кооп. виробництва, праця відомого картографа д-ра Кулицького, друга це діяграма, що наглядно показує кілько продуктів свого та кілько чужого виробництва доставляють наші споживчі централі Народня Торговля і Центросоюз нашому населенню.

Карта розміщення наших виробничих кооперативних підприємств тому дуже повчальна, бо світить білими плямами а то і цілими смугами, де нема ніякого кооп. виробництва, навіть там, де наш нарід не доїдає, бо не має відповідних варстатів праці, прим. здовж Карпат. Отже є у нас ще багато місць, а то і цілих околиць, де могли б повстати наші виробничі варстати праці, якими наш нарід міг би поправити свою долю.

Що ті вироби мали би прегарний збут таки на власному ринку — це бачимо з діяграми, яка нас повчає, що обі наші споживчі централі змогли ледви 1/5 свого запотребування покрити продуктами виробництва. Виходить з цього ясно, що наш продукт має ще на довгі роки забезпечений свій рідний життєвий простір. Тож треба нам пляновоі праці над зорґанізуванням виробничих підприємств, передовсім там, де вони мають найкращі умовини розвитку. Треба при тім дбати, щоб одні другим не входили в дорогу, відкриваючи конкуренційні підприємства там, де істнуючі виконують добре свою роботу. Треба передовсім звернути увагу на ці галузи виробництва, яких у нас нема і туди треба звернути нашу підприємчивість. Особливу увагу слід звернути на перерібку продуктів села, щоб вони приходили на ринок в якнайбільш перероббленому стані, щоб зарібок з перерібки рільного продукту залишився в кишени його продуцента та щоб село знайшло додаткове заняття і цим доповнило свій марний прихід з землі.

Отже треба обєднувати селян в кооперативи для перерібки власних продуктів та звязати їх з обєднанням споживачів, щоб оминути зайвого посередника. Де нема з якихось важних причин виглядів на кооперативне виробництво, особливо коли продукція вимагає більших капіталів, там орґанізуймо рідне приватне підприємство, бо тепер вже маємо дрібних капіталістів, що готові дати більший грошевий вклад до промислового підприємства. Але при тім треба собі ясно здавати справу, що нашими скромними засобами не зможемо поставити відразу великих фабрик, тому наше виробництво є і буде ще досить довго радше варстатом, ніж фабрикою. Тим не треба зражуватись, коли порівнуємо наші промислові обєкти з великими чужими підприємствами, бо саме цією дорогою, творенням дрібних підприємств, зможемо згодом дійти до продукції на більші розміри.

При тім треба нам памятати, що успішна праця підприємства вимагає до праці відповідних людей, фахівців, які зуміли б поставити підприємство так вирібничо, як і торговельно на відповідній висоті. Саме гасло „Свій до свого", хоча воно сьогодні так сильно у нас принялося, на довшу мету не запевнить успіху підприємству, якщо не зуміємо приєднати і втримати при собі споживача доброю обслугою.

Тому треба нам старатися за вишкіл фахівців. Найкраща до цього дорога — то фахова школа. В цьому напрямі в останніх роках в Польщі багато зроблено. Повстала ціла низка нижчих і середніх фахових шкіл, головно польських та жидівських.

Наша участь в цьому будівництві, на жаль, більше ніж скромна й одностороння, бо поведена головно в напрямі виховання купецького персоналу. Діється це тому, що торговельні школи здобули собі вже у нас право громадянства довголітньою пропаґандою і працею своїх орґанізаторів. Їх теж легче зорґанізувати і вести та вони дешевші, ніж промислові школи.

Тому, якщо йде про виховання технічного персоналу для нашого виробництва, мусимо користуватися чужомовними школами і то головно нижчими і середніми, бо наші здебільша дрібні підприємства потребують саме найбільше таких сил і можуть їх при своїх невеликих оборотах утримати.

Розуміється, не можемо спускати з ока потреби заспокоювання власних фахових і промислових шкіл. Одначе поки це буде нам під силу, допомагаймо нашій молоді стипендіями, бурсами, підготовчими курсами і фаховими порадами при виборі напрямку фахових студій.

Попри це маємо вже і нині змогу вишколювати і дошколювати молодь до фахової праці таки у наших підприємствах, що може заступити до деякої міри фахову школу. Маю тут на думці Фахові курси при виробничих підприємствах. Уладити їх куди легче ніж фахові школи, бо підприємство заступає дорогий шкільний варстат. Треба тільки до ведення цих курсів фахівця з середньою або вищою фаховою освітою, який міг би бути рівночасно керманичем підприємства. Наука ведеться практично, а теоретичні фахові предмети мають тільки поглибити знання молодих людей зробити їх модерними працівниками, ознайомленими тільки з теоретичною сторінкою своєї праці і звання. Такі курси, якто можете довідатися з основного і дуже повчального реферату проф. І. Галущинського, голови РШ є поширені в Европі. (Читай „Рідна Школа" ч. 11. за 1. VI. 1939).

У нас, зовсім незалежно від цієї загальної течії, Головна Управа „РШ" започаткувала такі курси при підприємствах і у вересні 1939 р. відкриває 5-місячний курс для науки ткацтва при нашому ткацькому підприємстві у Львові.

Подібних курсів можна б наладнати куди більше у Львові і в краю, де маємо теж визначні виробничі варстати, треба тільки приступити до цієї праці пляново і зорґанізовано під кермою нашої центральної шкільної установи. Досі працю на полі не тільки фахового шкільництва ведуть у нас відокремлено ріжні установи, хоч найбільше число і найстарші віком шкільні заведення має „Рідна Школа" і вона є

признана загалом як провідник нашого рідного шкільництва. Тому обєднаймося до цієї преважної праці під прапором „Р. Ш.“. Вона подасть інформації, як до заснування цих курсів приступати, допоможе скласти їх програму та послужить своїм досвідом при їх організації.

Фаховими курсами піднесемо наше виробництво на вищий рівень, започаткуємо нові його галузи, поширимо виробництво там, де його нема та де воно має гарні умовини розвитку, і тою дорогою причинимось до злагіднення безробіття та добудемо нові життєві простори для нашої молоді, що часто марнується без праці, хоч до неї рветься.

Д. Коренець.

З польської преси.

„Не буде війни“! — каже німецький ґенерал.

Берлінський кореспондент „Ґазети Польської“ К. Смогожевський у своїй останній кореспонденції (з 12. VII.) займається м. ін. справою проводу німецького народу і пише про це таке:

„**Провід у Німеччині** — це канцлер райху та його окруження. Партійне та військове окруження. Сам канцлер — Гітлер — зложив досі доволі доказів, що є державником з великим інстинктом та великим почуттям реалізму. Цей його інстинкт не дописав пораз перший щойно в березні ц. р., але не треба з цього робити висновку, що після серії успіхів мусить слідувати серія невдач. Просто канцлер, що у своїй особі вяже велику смілівість з великою розвагою, тепер буде обережніший. Він один несе за все відповідальність, але перед вирішенням справи часто нараджується зі своїми найближчими співробітниками. В його партійному окруженні є люди розумні і з характером, але є теж циніки і підхлібники. Є люди, що тверезо оцінюють світ, але є також такі, що кажуть, що Польща — соломяний огонь, а Франція та Велика Британія — спорохнявілі замчища, які кілька бомб розібє в румовище.. До березневої операції Гітлера підбадьорили безсумнівно ці останні. Зайва річ додавати, що серед військового окруження канцлера та найвищого вожда німецьких збройних сил нема авантурників. Коли говорити з німецькими генералами, можна почути підлесні відзиви про французьку та польську армії та додатні оцінки військового зусилля Великої Британії. „Не буде ніякої війни — впевнював недавно командант одного з німецьких корпусів.“

Румунія супроти Німеччини.

У виленському „**Слові**“ з 11. VII. поміщено цікавий репортаж з подорожі „мотоциклем через Румунію“, в якому зясовано становище пересічного румуна до польсько-німецького конфлікту.

„Аа, то ви поляки, кажуть нам румуни, ну а що буде з Ґданськом?“

Селянин з найглухішого села, горшкодрай, пастух, свинопас — кожний знає про німецькі придирки у Ґданську. Румунська преса розтрубіла справу, на першому місці подаючи депеші з Вільного Міста та мапки Поморя з областю Ґданська. Румуни німців не люблять і на сто відсотків ворожо настроєні до Німеччини. Та проте постійно почути можна запит румуна до поляка: „Ну, що? Віддасьте Ґданськ?

Психоза величезної німецької могутности охопила румунів.

Коли поляк скаже, що Польща битись буде з Німеччиною та протріпає її здорово, то румун блаженно усміхається, але не дуже в це вірить. — Німеччина велика, Німеччина могутня — вперто повторяє кожний румун.

Румуни з щирого серця бажали б собі, щоб Польща перемогла Німеччину, але не уявляють собі, щоб це могло статися. Румунська преса в коментуванні ґданської справи дуже повздержлива. Її становище чисто інформаційне і навіть у наголовках не дає ніяких міцніших акцентів осуду. Кожний румун є стократно більше антинімецький, ніж часопис, який читає. Ця в 90% зажидівлена, у 100% жидам приналежна преса робить враження, наче б її хтось з гори стримував і напоминав: не дразнити, не ображувати німців!

Довголітній вплив жидів на формування загальної опінії виявив свої погубні наслідки: румунське населення без виїмку настроєне пацифістично.

„А що будете робити, коли німці на вас нападуть? — запитав поляк.

„Не нападуть... пощо мають нападати? Румунія їм непотрібна...“

„Маєте нафту!“

„Можуть її купувати скільки їм треба; за нафту не зачинають війни...“

„Ну, а якщо німці всетаки кинуться на вас?“

„Інші держави не дозволять: Франція та Англія не дадуть нас... та й ми самі будемо боронитись... Ми досить натерпілись в часі світової війни...“

Автор репортажу додає від себе:

Натерпілися... Але румуни забувають, що скористали зі світової війни в нечуваний спосіб, що кров кожного румунського жовніра принесла їм квадратовий кільометр землі. Є пасичені й нічого довкола себе не бажають. Їхня мрія утримати статус кво в Европі. Нехай собі німці тримають Австрію, Чехію та все, що досі загарбали — трудно — румуни не підуть битися, щоб їм те назад відібрати. Аби тільки довкола них був спокій. І тому Ґданськ не хвилює румунів так, як повинен хвилювати як союзників Польщі. Це безправство, свинство з боку німців — певно й очевидно, але це — мовляли румуни — так далеке від Румунії...

АНҐЛІЙЦІ РОЗБУДОВУЮТЬ ТУРЕЦЬКІ ПРИСТАНІ.

ЦАРГОРОД, ПАТ. В найближчих днях приїде до Туреччини гурт британських інжинірів, що переведуть студії над розбудовою та будовою турецьких пристаней у Царгороді, Трапезунті, Александретті, Чатальзі та в Ереглі. Найскорше побудують пристань у Трапезунті, на яку виасиґновано 3,000.000 фунтів.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕМІЄР ПРИНЯВ НІМЕЦЬКОГО АМБАСАДОРА.

Премієр Даладіє приняв німецького амбасадора та відбув з ним довшу розмову на невідому тему.

НОВІ ФОРМАЦІЇ В НІМЕЦЬКІЙ АРМІЇ.

Комунікат начального командування німецьких збройних сил повідомляє, що в німецькій армії створено нові одиниці т. зв. рухомі відділи. Вони складаються з панцирних військ та з кінноти. До них входитимуть панцирні полки, відділи протипанцирних гармат, змоторизовані полки піхоти, куріні наколесників, полки кінноти та змоторизовані розвідчі стежі.

ДЖ. О. КЕРВУД. 13

Герої золотої тундри.

ПОВІСТЬ.

Переклала Ольга Сліпа.

— Але я надолужив собі втрату біля Золотодайного Потока, поза Ділком, — продовжував Стемпід свої міркування. — Памятаєш старого шотляндця Алека Мек Дональда? В девятьдесять восьмому році ми забрали з ним сімдесять мішків, щоб навантажити і привезти в них своє золото і ще трицять мішків нам забракло. Девятьсот тисяч долярів на один раз, і то був ледви початок. Я знов стратив усе. Старий Алек збанкротував згодом також. Але йому лишилася гарна жінка, дівчина з Сітел. А я мусів знов порпатися в землі.

Хвилину Стемпід мовчав і гладив вогкі бокобороди та глядів на перший румянець ранішньої зорі, серед мряк, що застелювали простір між ними і невидними вершками гір.

— Пять разів іще після того я натрапляв на золото і знову лишався без гроша при душі, — говорив він з деякою гордістю. — А тепер я знов банкрот!

— Знаю про це — співчував йому Алян.

— Обібрали мене до останнього цента там у Сітел і у Сан Франціско — сміявся Стемпід затираючи руки весело, „а потім купили мені білет до пристані Ном. Дуже це гарно з їх боку, правда, Аляне? Не могли краще повестись. Я знав, що цей хлопище Копф має серце. Тому я і довірив йому мої гроші. Не його це вина, що він їх згубив.

— Певно, що ні — притакував Алян.

— І мені трохи прикро, що я почастував його кулею за це. Мене обурив самий факт.

— Ви його вбили?

— Не вбив, а відстрілив йому лише одно вухо, напамятку. Дуже жалую. Не подумав я тоді, як це гарно, що він купив мені білет до Ному. Я вскипів під враженням одної хвилини. Він зробив мені ласку обчистивши мене з грошей, Аляне — присяйбо зробив мені ласку. Не маєш поняття, що це значить почувати себе легко, свобідно і гарно — доки не опинишся без гроша.

Коли він так усміхався, а його чудне лице виглядало майже хлопяче поза щетиною волосся, він побачив понурий вираз у Аляновиx очах та довкола його затиснених уст. Він схопив Аляна за рамя і потряс ним:

— Аляне, я говорю правду! — переконував. — Пускати гроші це для мене ще не щастя. Находити їх — находити золото в горах — від того в мені кров живіше грає. Коли я його знайду, не маю властиво ніякого особлившого вжитку для нього, і мушу банкротувати. Якби я не банкротував, я став би лінивий, товстий, та якийсь новоспечений доктор оперував би мене і я помер би. Там у Сан Франціско, доктори роблять тепер багато операцій. Раз я мав болі і доктори хотіли вже витинати мені щось зі середини. Подумай, що може трапитися чоловікові, коли він має гроші!

— Чи ви направду так думаєте, Стемпіде?

— Як мені життя миле, говорю правду. Мене щось тягне до отвертих просторів, до гір, до того золотого піску, що буде вже моїм невідступним товаришем і моєю іграшкою поки стане мого життя. Хтось мене найме до копання та засобить у харчі і одіж, — там, у Ном.

— Не наймуть, — Алян відозвався нагло. — Не бути тому, хіба, що я не зможу цьому перешкодити. Стемпіде, я потребую вас. Я потребую вас там у себе під горами Ендікот. Там я годую десять тисяч ренів. Земля там не має власника, там ми зможемо жити як захочемо. Я маю іншу ціль. Але я певний, що гори Ендікот повні тої вашої іграшки. То нова країна. Ви її ніколи ще не бачили. Бог зна, що зможете ще там найти. Чи підете туди?

Очі Стемпіда споважніли: веселі іскорки в них погасли і він вдивився на Аляна.

— Чи я піду? Аляне, чи піде щеня ссати свою маму? Попробуй тільки запросити мене. Повтори ще раз те, що ти сказав.

Обидва мужчини подали собі руки. Усміхаючись, Алян показав головою на схід. Останні мряки щезали швидко. Вершки пощерблених гірських ланцюгів Аляски вирinули на тлі безхмарного синього неба, а сонце встаючи розливало червінь і золото по їх засніжених шпилях. Стемпід кивнув головою у відповідь Алянові. Слова були непотрібні. Вони розуміли один одного і радість життя такого, яке вони любили, перейшла на них від стиснених їх долонь.

(Далі буде)

На фінансовому та господарському французькому фронті.

(Від нашого кореспондента).

Париж, 7. липня 1939.

У програмі „випростування“ та поправи французького національного життя, яку послідовно переводить французький уряд під проводом п. Даладіе, фінансова царина грає передову ролю.

Людовий фронт, що вийшов переможною рукою з виборів у 1936-ім році, провалився в першій мірі на своїй фінансовій політиці. Французьке міщанство, яке не боялося віддавати свої голоси часто і на соціял-комуністичну листу, налякалось згодом фінансової програми соціялістичного уряду. Не тому, що вона була якась дуже страшна з проектом якоїсь націоналізації чи там соціялізації, але тому, що соціялісти при владі взагалі не мали фінансової програми, чи може не могли виконати своєї фінансової політики через спротив інших партій.

На кожний спосіб по упадку першого уряду Блюма з міністром фінансів Вансеном Оріолем, французька соціялістична партія відай не мала вже другого кандидата на це преважне становище, бо в другому й останньому кабінеті Блюма теку міністра фінансів мусів узяти у свої руки сам Блюм.

Коли Даладіе, спертий на центрові партії, перебрав владу, доктори політичної економії подавали йому ріжні рецепти. Найчастіше: девізову контролю, що — мовляв — раз на все визволює уряд від більших грошевих клопотів. Даладіе вибрав тоді Поля Рено, представника нео-ліберальної французької фінансово-економічної школи, який змісця відкинув усі проекти грошевого примусу, стоячи на становищі, що фінансова диктатура приводить скорше чи пізніше і політичну диктатуру, яку французький загал відкидає.

Після більше ніж одного року правління п. Рено у французькому міністерстві фінансів — висліди неабиякі позитивні. Золото, не зважаючи на дуже трудне міжнародне положення, масово приходить до Франції. Ню Йорк (у першій мірі) та Париж стали двома центрами, до яких пливе золото. До Франції вернулося поверх 20 міліярдів франків золота. Французька буржуазія набрала знову довіря до своєї національної валюти. Зрештою французькі капітали, що були втекли до Швайцарії та Голяндії, прямують знову до своєї батьківщини. Ті малі невтральні держави, хоч мають зразкову фінансову політику та зразковий банковий устрій, представляють проте для французького багача замалу військову безпеку. Лінія Мажіно може краще боронити банкових вкладів! Бо капіталісти це дуже полохливі люди, без огляду на політичний режім, в якому вони живуть. Найкращий доказ, що тотальні держави з фінансовою контролею мусіли завести в себе дома тяжкі кари вязниці, ба навіть кару смерти за нелегальний вивіз гроша. В Европі істнує знаменито зорганізована міжнародня тайна організація — сітка агентів грошевої контрабанди, що перевозить гроші за жахливо високі відсотки з країв девізової контролі. Франція лякатися вивозу гроша не потребує.

Направа французьких фінансів стоїть у тісному відношенні до поправи ритму французького виробництва. Тут теж треба було вспокоїти розбурхане комуністичною пропагандою промислове море. Страйкові хвилі у Франції піднімались щораз вище — саме після приходу Блюма до влади. Тепер вже нема ніякого сумніву, що комуністи за жадну ціну не хотіли допустити, щоб соціялістичний уряд мав якінебудь успіхи. На останньому соціялістичному конґресі цілий ряд промовців підкреслював цю позірно дивну поведінку звеличників Третього Інтернаціоналу. Прихід національного уряду зразу зліквідував страйкову хвилю і то без ніякого проливу крови, хоч соціялісти твердили, що не можуть завести ладу у робітничому світлі, бо не хочуть вживати танків!

Нині все здисципліновано працює: робітник 40, 45, 48, ба навіть 60 годин тижнево, а у фабриках зброї змінюються безупинно робітники вдень і вночі, бо там робота йде без упину.

Найновіший плян Поля Рено: кинути міліони в широкий сектор виробництва, тобто влекшити долю продуцентів, що не працюють для війська. По крамничних виставах бачимо скрізь зазиви Поля Рено, обведені національною стрічкою: „Скільки разів ви вагаєтесь купити товар, підписати промислові акції чи позички, підприняти якесь нове діло, ви граєте картою вашого противника, ослаблюєте край та робите шкоду національній обороні“. Поль Рено є нині поруч Жоржа Манделя, колишнього секретаря Клеманса, нині міністра кольоній в уряді Даладіе — найвпливовішим членом кабінету. Вони обидва — це сірі еміненції в усіх важніших починах премієра. Так бодай каже прилюдна опінія, яка у Франції завжди вичуває правду.

Юрій Студинський.

ДЕЩО З ЖИТТЯ ВОЛИНІ.

ВІЗИТАЦІЇ ПРАВОСЛАВНИХ ПАРОХІЙ.

Архієпископ Волинський Олексій (Громадський), знаючи, що безпосередні взаємини з вірними — це більше, ніж паперові розпорядки, використовує літній час на візитації парохій. У червні владика Олексій обїхав Рівенщину та Здолбунівщину, які, переживаючи важкі часи, дуже потребували безпосередньої зустрічі зі своїм архипастирем. Надходять відомости, що владика Олексій прямує в дальші північні частини Волинського Полісся. Маємо відомости, що архиепископ Олексій не обмине й деяких північних парохій луцького повіту, де наші православні волинські поліщуки теж уже в значній мірі потребують архипастирської опіки.

Було б бажаним, щоб архиепископ Олексій звернув особливу увагу на духовенство, яке під впливом ріжних, іноді дуже важких переживань, деінде помітно заломлюється і потребує підтримки.

З усіх сторін повідомляють, що від сьогоднішніх умовин життя безбожжя по селах майже зовсім щезло, віра в Бога й привязання до церкви зросли й скріпилися. Не зважаючи на косовицю й іншу господарську працю, селяни збиралися вітати свого архипастиря в кожну пору дня в досі небаченому числі.

МІСЬКА РАДА Й ЛАВНИКИ В РІВНОМУ.

Останні самоуправні вибори в Рівному дали міську раду в такому складі: українців 3, поляків 25 і жидів 12. Рада одноголосно вибрала лавниками: Карповича (українець), Ксидзьора (поляк) і двох жидів. Цікаво, що рада на одному з чергових засідань висловила подяку за корисну працю президентові Волкові, якого перед цим окружний суд засудив за зловживання на 8 міс. вязниці. Цей випадок свідчить про те, що новий курс початий тут по виїзді Юзевського, не скрізь знаходить собі прихильників (процес Волкові ставлять у звязок із новим курсом, а Волк став президентом з ласки п. Юзевського).

ОРҐАНІЗАЦІЇ МОЛОДІ.

На Волині лише українська молодь не може мати своєї молодо-юнацької орґанізації. Молоді-ж члени інших національностей такі організації мають і свобідно в них працюють. Отак нечисленна російська молодь має організацію РОМ (Російська Орґанізація Молоді), має прапор із трьохкліровими російськими стяжками, відбуває орґанізовані прогульки — останні до Почаєва і т. д. Жиди мають аж кілька організацій. Мають також у містах і по селах свою організацію й німці, а саме: „Юнґдойтше Партай“. У звязку з напруженими відносинами з Німеччиною „Юнґдайтше Партай“ в деяких селах розвязують.

Мають — і то дуже багато організацій — молоді поляки. Українській-же молоді залишається тільки із заздрощами дивитися на свобідне зорганізоване життя національних меншин Волині.

ЧЕСЬКІ ЛЕТЮЧКИ НА ВОЛИНІ.

Від якогось часу між чехами на Волині почали поширюватися летючки, які буцім-то надійшли з Чехії. Між іншим у цих летючках бачимо „Десять заповідей усім вірним чехам“: 1) Непохитно вірю в права 8 міліонового чеського народу до самостійного державного життя. 2) Вірю в історичну справедливість, яка не стерпить довголітнього насилля над цим правом. 3) Не вір тому, що пишуть часописи, навіть чеські, бо вони роблять це з наказу німців. 4) Не вір, що ми жили впродовж 1.000 років у німецькій державі, переконайся на підставі історії нашого народу, що це брехня. 5) Не вір тому, що всі у світі покинули нас. 6) По чеськи не лише говори, але й слухай і обеднуй і т. д. Дальші заповіді кажуть про конечність боротьби за волю.

С. С.

Сирія стане монархією?

САВДІЙСЬКА АРАБІЯ ПІД ІТАЛЬО-НІМЕЦЬКИМИ ВПЛИВАМИ.

Як подають кореспонденти царгородської преси з Бейруту, Франція стоїть перед рішенням щодо своєї дальшої політики у Сирії. М. ін. франц. уряд бере під увагу проект введення монархії у Сирії.

З кандидатів на сирійський престіл найповажніші вигляди має трансйорданський емір Абдулла. Проти нього рішуче виступає — як проти британського заушника — король Савдійської Арабії. Він домагається, щоб Анґлія та Франція негайно дали незалежність Палестині й Сирії та — як кажуть — орієнтується на Рим і Берлін. Його представник був недавно на авдієнції у Гітлера і Мусолінія. Між обома арабськими династіями — савдійською та гашемітською (яка панує в Трансйорданії і в Іраку) йде здавна завзяте суперництво за впливи в арабському світі.

—o—

Італійці виселюють греків з Додеканезу.

Німецькі транспорти военних матеріялів.

Льондонський „Дейлі Гералд“ приносить інформації про военну підготову італійців на островах Додеканез. На найбільшому острові Родос **німецькі кораблі вивантажують военні матеріяли.** У пристані Мандракі стоїть **7 італійських підводних суден та 9 інших кораблів.** Ґен. Ґраціяні, ґубернатор архіпеляґу, видав приказ **виселити цивільне населення з островів Лерос і Патмос** на острів Калімбос. Багатьом мешканцям пощастило втечи на човнах до Малої Азії.

Ґен. Ґраціяні видав розпорядок, яким **заборонив італійським урядовцям вдержувати звязки з цивільним населенням.**

—o—

РУМУНСЬКІ ДЕЗЕРТИРИ ВТІКАЮТЬ НА МАДЯРСЬКУ ТЕРИТОРІЮ.

Мадярське радіо повідомляє, що румунсько-мадярський кордон переходить чимало румунських вояків; здебільша є це мадяри, але трапляються між ними також болгари та румуни.

ПОДВІЙНА УРЯДОВА МОВА У ПРОТЕКТОРАТІ.

Як подає польська преса, влада чесько-моравського протекторату наказала адміністрації вести переписку у двох мовах: німецькій та чеській. 18 офіційних назв (як фірер, протектор і т. п.) вільно писати лиш по німецьки.

БРИТІЙСЬКІ ЛІТАКИ НАД ПОЛЬЩЕЮ.

Як подає польська преса, у Льондоні опрацювали плян демонстраційного перелету 100 британських бомбовиків понад Польщею. Тому, що перелет над Німеччиною ані Данією неможливий з політичних оглядів, ті літаки прич[illegible] до Ґдині на чердаках авіоматок.

МІНІС[illegible] ЄГІЯ ПАША В АТЕНАХ.

АТЕНИ, АТЕ. До Атен приїхав на 5-денний побут єгипетський міністр закордо[illegible] справ Єгія Паша.

У ТЕШИНІ ПРИПИНИЛИ НІМЕЦЬКИЙ ТЕАТР.

„Експрес Вечорни“ з 14. ц. м. повідомляє, що тешинський староста на основі припоручення шлеського воєводи припинив діяльність „Німецького Театрального Товариства“, що вело німецький театр та передав аґенди товариства проф. Яхіцькому, якого заіменував комісарем.

—o—

Загальні Збори „Червоної Калини“.

28. червня ц. р. відбулися XVII. Звичайні Загальні Збори Видавничої Кооперативи „Червона Калина“.

Зі звіту Управи, зложеного на Зборах, довідуємося, що за останній час Видавництво розвинуло широку діяльність, випускаючи у світ цілу низку цінних видань, в першу чергу дві великі монографії: „Історію Леґіону Українських Січових Стрільців“ і „Золоті Ворота“. Обі монографії видані дуже старанно і багато ілюстровані.

Для вжитку хорів у краю вийшов „Великий Співаник Червоної Калини“, при співучасти найвизначніших українських музик і композиторів. Це збірник пісень, необхідний для хорів у селі й у місті.

Незвичайно цікавий своїм змістом Календар „Червоної Калини“ на 1939. р. Його альманахова частина під наг. „Україна на дипльоматичному фронті в рр. 1917—1920“, присвячена виключно одній темі — звязкам України з чужими державами і народами. Поміж працями українських політиків і дипльоматів розміщено оригінальні світлини всіх українських посольств і місій до ріжних держав світа. Виданий у серпні м. р. Альбом „Памяті Вожда УГА“, присвячений світлій памяті Начального Вожда УГА ґен. Мирона Тарнавського, з ілюстраціями з життя Генерала і Його величавого похорону. Остання книжка, видана в 1938. р., це праця В. Січинського „Чужинці про Україну“, яка найшла своїм актуальним тепер змістом повне признання в незвичайно прихильних рецензіях всієї української преси.

Десятий рік свого істнування кінчить у жовтні ц. р. добре знаний широким колам громадянства „Літопис Червоної Калини“.

В часі недавньої загальної скрути Видавництво понесло великі втрати наслідком повного обезціnення книжки. Неодно чуже видавництво впало тоді, кидаючи при ліквідації на ринок свої книжки майже лише по ціні паперу. „Червона Калина“ була примушена знизити тоді також ціну на свої видання навіть до 70%, хоч кошти їх друку мусіла платити в повній висоті. Та „Червона Калина“ вдержалася, хоч багато членів і тисячі відборців книжки — установ та поодиноких громадян — **завинили Видавництву за замовлені й отримані від Видавництва книжки близько сто тисяч золотих.**

Повних три роки старалася Управа Видавництва видобути від тих довжників свою належитість, висилаючи до них письма спершу з проханнями і благаннями, потім почтові інкасові доручення і погрози судовими скаргами. Великі суми грошей на порто коштувала ця акція, але більш впертими були довжники. Лише маленька частина вважала своїм обовязком заплатити за отримані видання. І тому в біляпсі за 1938. р. мусіло Видавництво відписати як нестягальну з довжників величезну суму зол. 40.000 і на таку суму виказати за 1938. р. втрату. Може аж цей факт промовить до тих, що мають видання „Червоної Калини“ у своїх бібліотеках і за них досі не заплатили.

І тепер заворожене коло. До книгарні або до Видавництва мало хто по книжку сам приходить, книгарні мають кепський час. А коли представник Видавництва запропонує купно книжки якомусь громадянинові, то вправді дістане замовлення і може деякий зачет на нього, але разом з ним домагання до Видавництва, щоб вислало книжку негайно. У замовленні зобовязується заплатити решту ціни в місячних ратах, але згодом відповідає упертою мовчанкою на всі письма Видавництва.

Видання „Червоної Калини“ повинні бути в кожній бібліотеці таких установ як читальні „Просвіти“, кружки „Рідної Школи“ і т. п., а повинен їх мати в першу чергу кожний учасник визвольних змагань. „Червона Калина“ не може припинити своєї праці, а ціле громадянство повинно в цій праці допомогти, набуваючи ті цінні, зовсім недорогі книжки.

—о—

Причина пожежі варшавського головного двірця.

КОМУНІКАТ МІНІСТЕРІЯЛЬНОЇ КОМІСІЇ.

ВАРШАВА, ПАТ. Міністеріяльна комісія, що розглядає причини пожежі варшавського головного двірця 6. червня, ствердила, що пожежу спричинили робітники, що споювали крицеву конструкцію двірця і не були досить обережні; вони запалили двірець ацетиленовим вогнем. Карно-судове слідство йде дальше. Спеціяльна комісія оцінила шкоди на 660.000 золотих.

Еспанія зберігає політичну та військову незалежність.

ПІСЛЯ РОЗМОВ МІЖ ЧЯНОМ ТА ФРАНКОМ

САН СЕВАСТІЯН, ПАТ. Ґен. Франко перевів з мін. Чяном 2-годинну розмову сам на сам. Ніякий офіційний комунікат ще не появився. Ані з еспанських кол, ані з італійських не можна дістати ніяких інформацій про хід розмови.

СПІВПРАЦЯ — АЛЕ ЛИШ ГОСПОДАРСЬКО-КУЛЬТУРНА.

Як говорять, розмова між Франком та Чяном не дала ніякого позитивного висліду і становила лиш вислів приязни між обома державами.

Треба сподіватись заяви, що потвердить однозгідність поглядів обох урядів в ідеольоґічній царині та вагу господарської і культурної співпраці; але та декларація підкреслить політичну й військову незалежність Еспанії.

ЕСПАНСЬКА ВІЙСЬКОВА МІСІЯ ІДЕ ДО РИМУ І ДО БЕРЛІНА.

МАДРИД, ПАТ. Небавом виїде до Риму і Берліна еспанська технічна місія, зложена з 8-ох старшин ґенерального штабу. Подорож триватиме 2 місяці.

Не зважаючи на протест балтійських держав, Анґлія та Франція дадуть їм поміч.

ГОЛОСИ БРИТІЙСЬКОЇ ПРЕСИ.

Як твердить „Таймс“, у московських переговорах полагоджено вже всі важніші справи. Справу балтійських держав полагодять мабуть так, що СССР виступить активно лиш у випадку, коли б Німеччина хотіла опанувати ті держави постепенно, так як Чехію. В такому випадку Анґлія та Франція прийшли б з поміччю. У Льондоні рахуються з тим, що балтійські держави запротестують, але це не змінить ситуації.

ҐЕНЕРАЛ ВЕЙҐАН ІДЕ ДО МОСКВИ?

„Дейлі Телеґраф“ повідомляє, що небавом виїде до Москви на переговори зі совітським штабом якийсь французький ґенерал, мабуть Вейґан.

ІНТЕРВЕНЦІЯ РУЗВЕЛЬТА?

До Москви приїхав совітський амбасадор з Вашинґтону. Як говорять, перед виїздом приняв його Рузвельт та висловив йому свій погляд на справу совітських переговорів з Анґлією та Францією.

Розбудова совітської фльоти.

9 БІЛЬШИХ ОДИНИЦЬ ТА 72 ПІДВОДНІ СУДНА.

ЛЬОНДОН, АТЕ. Покликуючись на інформації британської адміраліції, „Дейлі Телеґраф“ твердить, що в Ленінґраді 4 корабельні варстати поспішно працюють над будовою 35.000-тонового панцирника, 6 важких „лідерів фльотилі“, 2 авіоматок та 72-ох підводних суден

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Понеділок, 15 липня 1889.

ПОВИННО БИ...

Порівнюючи на підставі статистичних даних вислід останніх соймових виборів з вислідами попередніх соймових та парляментарних виборів „Діло“ писало:

„З цього виходить ясно, що ми поступаємо наперед і поступаємо навіть досить значно. Цим поступом ми можемо бути і досить задоволені. Але самим вислідом теперішніх виборів ми ніяк не можемо бути задоволені і тим менше можемо ними величатися. В 47 селянських виборчих округах східної Галичини є 2,438.600 русинів і 1,037.500 не-русинів (тобто поляків, жидів і німців разом). Коли б навіть ті числа взяти за підставу до числа послів, то повинно б бути руських послів 33, не-руських 14. Але зваживши, що в 45 повітах русини мають, більшість, декуди навіть дуже значну (9 або 8:1), то руських послів повинно б вийти 45, а не-руських 2. Як-же нам ще далеко, дуже далеко до того!“

ЦЕРКОВНИЙ СИНОД.

Як виходить із приватного письма папського державного секретаря, кардинала Рамполі, в Римі вже дозволили на те, щоб синод зібрався. Урядове повідомлення прийде за два або три тижні. Шість комісій швидко працюють і виготовляють матеріял до нарад синоду.

НІМЕЧЧИНА І ШВАЙЦАРІЯ.

На швайцарській границі німецька влада переводить ревізію осіб, що їдуть зі Швайцарії. Кажуть, що це перші почини ворожого виступу Німеччини проти Швайцарії.

КОРРУПЦІЙНИЙ МОНСТРПРОЦЕС.

БРАТИСЛАВА, Авас. Прокуратура обвинуватила 300 політиків давнього режіму у коррупції. Між обвинуваченими є б. прем. Годжа, б. мін. Вавро Сробар, б. посли, сенатори й ін.

ТУРЕЦЬКА ЖІНОЧА ЕСКАДРА ВІДВІДАЄ АНҐЛІЮ ТА ФРАНЦІЮ.

ПАРИЖ, АТЕ. Небавом прилетить до Парижа летунська ескадра, яку пільотуватимуть самі жінки під проводом доньки Кемаля Ататюрка. Опісля ескадра відлетить до Льондону.

МАНДЖУРІЯ ГОТОВА ДО ПЕРЕГОВОРІВ ЗІ СОВІТСЬКОЮ МОНГОЛІЄЮ.

СІНКІН, Домеї. Представник манджурського уряду заявив представникам преси, що Манджурія готова приняти як базу переговорів пропозиції, що їх зробила б Монголія у справі ліквідації граничного інциденту. Ріка Халька без сумніву становить границю Манджурії, так, що японсько-манджурські війська обмежилися лиш до оборони манджурської території.

—о—

АХМЕТ ЗОҐУ ВИЇХАВ З ВАРШАВИ.

ВАРШАВА, ПАТ. По 6-денному побуті у Варшаві виїхав у четвер рано до Риґи б. король Ахмет Зоґу з окруженням.

—о—

По широкому світі.

Б. през. Бенеш з дружиною виїхав з Америки до Льондону.

— До Берліна вернувся анґлійський амб. Гендерсон.

— Кн. Павло, реґент Югославії, виїде з дружиною з приватньою візитою до Анґлії.

— До Риґи приїдуть 15. липня ц. р. 4 німецькі контрторпедовці, до Таліна приїхав німецький кружляк „Адмірал Гіпер“.

— До Мінхену приїде 14. ц. м. італійський міністр культури Альфієрі на конґрес німецького мистецтва.

— До Атен приїде єгипетський король Фарук з візитою.

— Болгарського премієра Кіосеіванова витала публика оваційно в Софії підчас повороту з візити з Німеччини та Югославії.

— Японський цісар з цісаревою покинули Токіо і виїхали до своєї літньої резиденції в Гаяма на морськім побережі.

Совіти про свої бої з японцями.

МОСКВА, ПАТ. ТАСС оголосив такий комунікат штабу совітсько-монгольських військ про бої в околиці Номонган і над рікою Кальха від 6. до 12. липня ц. р. Дня 6. липня совітсько-монгольські війська — каже комунікат — перейшли до енергійного наступу на суші і в повітрі та відбили японсько-манджурські війська з Монголії. Вранці 8. ц. м. японсько-манджурські війська перейшли до протинаступу діставши значну підмогу та повзи, важкі гармати і літаки. Від 8. до 12. ц. м. йшли завзяті бої на цілім фронті. Совітсько-монгольські війська відбили при допомозі бомбовиків наступи японсько-манджурських військ. Підчас цих боїв японсько-манджурські війська мали 2.000 вбитих і коло 3.500 ранених тоді, коли по совітським боці було 293 вбитих і 653 ранених. До неволі попали 254 полонені і крім того совітсько-монгольські війська здобули великий воєнний матеріял: 4 повзи, 15 панцирних самоходів, 4 гармати і 70 скорострілів. У совітські руки попали теж важні документи, з яких та зі зізнань полонених японських старшин виходить, що японці підготовляли вже давно акцію над рікою Кальха і в околиці Буірнор. Вкінці комунікат запевняє, що від 6. до 12. ц. м. японці втратили 61 літаків, а совітсько-монгольські війська 11. Підчас боїв від 28. травня до 12. липня совітсько-монгольські війська зістрілили 199 японських літаків, а самі втратили 52 літаки.

Надзвичайне засідання японського кабінету

ТОКІО, 13. 7. ПАТ. На надзвичайнім засіданні японський кабінет рішив кермуватись в англійсько-японських переговорах основними напрямними японської політики. **Японія — повідомляє Райтер — передовсім зажадає, щоб 1) В. Британія перестала підтримувати уряд Чанкайшека і 2) буде домагатись від британської влади співпраці в політичній та господарській ділянці.** По засіданні кабінету мін. Аріта пішов до цісаря, щоби скласти звіт з нарад кабінету. На вулицях Токіо появились нині афіші і відозви з гаслами проти Англії.

ТАЙҐУАН, ПАТ. Домеі повідомляє: Японські війська заняли вчора Люан, важне під стратегічним оглядом місто в полудневo-східній частині провінції Шансі.

ТОКІО, ПАТ. По повороті від цісаря з Гаями мін. Аріта скликав до себе на нараду всіх членів японської делеґації, на якій устійнено остаточні подробиці. В суботу рано відбудеться стріча мін. Аріти з британським амб. Крейґі, підчас якої устійнять дату переговорів.

—o—

—o—

Америка будує пять нових баз морського летунства.

ВАШИНГТОН, ПАТ. Декрет през. Рузвельта постановляє будову 5 нових баз морського летунства, а саме на островах: Пальміра, Джонсон і Майдерейс на Тихому океані і в Кокіяк та Сітка на Алясці. Декрет підкреслює необхідність швидкого викінчення будови нових баз в інтересі національної безпеки. На час будови цих баз припинено закон про 8-годинний день праці у доках. Свій декрет видав президент на основі клявзулі про „державну необхідність“.

Сензаційна афера двох Французьких журналістів.

ПАРИЖ, 13. 7. ПАТ. В політичних і пресових колах Парижа викликала велитенську сензацію вістка, що поліція і військова влада арештувала двох визначних паризьких журналістів під замітом допомоги закордонній пропаґанді в Парижі. Авас потверджує цю вістку і повідомляє, що великі щоденники займаються широко справою двох французьких журналістів, заплутаних в аферу, що має звязок з безпекою держави. „Пті Парізіен“ пише: Часописів, в яких працювали оба журналісти, не можна обвинувачувати, бо один з арештованих був лише звичайним аквізитором від оголошень, другий адміністраційним урядовцем і не мав впливу на редакцію та політичний напрямок часопису. „Ле Матен“ підкреслює, що в цьому випадку слід зіндивідуалізувати відповідальність і передовсім ждати на висліди слідства, що дасть змогу означити обвинувачення. Арештування підозрілих є другим етапом ліквідації впливів німецької пропаґанди у Франції. Першим кроком до цього було виселення Абеца, аґента німецького міністерства пропаґанди і близького співробітника мін. Рібентропа.

„Фіґаро“ оголосив таку заяву: В акції проти діяльности чужої пропаґанди у Франції військові органи справедливости обвинувачують урядовця від торговельних оголошень нашого щоденника. Ця особа не мала ніякого контакту з редакцією, не займала ніякої відповідальної функції в адміністрації ні теж не мала впливу на напрям щоденника. Крім того слід ствердити, що ця особа поводилась бездоганно

Чому населення по містах повинно засобитись у харчі?

ВАРШАВА, ПАТ. Голова польського харчевого комітету віцеміністр М. Веруш Ковальський заявив в інтервю, що згаданий комітет розглядав 8. ц. м. внески, що їх зголосила секція прохарчування міського населення у справі домових припасів. Голова комітету підкреслив, що нормальні харчеві засоби забезпечують найкраще перед трудношами, на які може натрапити організація раціонального прохарчування більших консумційних осередків у часі збільшених потреб. Польща, що має подостатком харчів, може зберегти самовистарчальність в кожних умовинах: більших або менших урожаїв, більшого або меншого запотребування. Одначе журба за покриття запотребування всіх консумційних осередків не кінчиться на забезпеченні цього покриття у ґльобальній кількости. Тут легко можуть повстати недотягнення або замішання в організації достав. Як приклад наводить факт, що підчас переднівку в 1938 р. деякі околиці не мали збіжевих продуктів наслідком неурожаю у 1937 р., хоч у краю було них запасів коло 1,000.000 соткарів. Згадані недостачі виринули внаслідок недостаточної справности торговельного апарату і тоді ці недостачі покрили з державних збіжевих резерв. Далі віцеміністр Веруш-Ковальський обговорив співзалежність **політики запасів та експортової політики в ділянці харчевих продуктів цього року і ствердив, що харчеві запаси в Польщі мають за ціль передовсім: а) збільшити справність обороту; б) влекшити зорганізування апровізаційних достав у часі збільшених потреб, зокрема забезпечити консументів перед недостачею засадничих продуктів на час перехідних трудношів функціонування торговельного і транспортового апарату; в) доповнити господарську політику головно в ділянці цін, які дістають хлібороби, продуценти, перерібники і цін, що їх платять консументи. Тому польський харчевий комітет, розглянувши акцію ріжних суспільних орґанізацій у справі творення харчевих запасів в поодиноких домашніх господарствах, ствердив: 1) корисність цієї акції; 2) висловлює погляд, що домашній запас повинен забезпечити прохарчування родини на два тижні; 3) комітет устійнить приблизно, як повинен виглядати можливо універсальний запас харчів у межах скромних буджетів робітників і працівників та обіймати продукти, що їх легко переховати. Комітет оголосить спис продуктів, що складаються на такий запас;** 4) вкінці комітет стверджує, що треба скоординувати всі організаційні зусилля над акцією творення запасів, її розвитком і надати відповідний напрям та значіння. Комітет працює у двох секціях: прохарчування міського населення (провідником секції віцедир. Пастушинський) і прохарчування сільського населення (провідником секції д-р Венгжиновська).

Звертаємо увагу нашим Передплатникам що наше конто в П. К. О. ч. 143.322

Є ЗЛІКВІДОВАНЕ,

тому просимо всі складанки з цим числом знищити і пересилати передплату тільки складанками з

ч. 504060

ЗМОВА ПРОТИ УРЯДУ В ЧІЛЄ.

САНТІЯҐО ДЕ ЧІЛЄ, ПАТ. Поліція викрила змову проти уряду під проводом кількох старшин і політичних діячів. У підземеллях одного з костелів недалеко Сантіяґо викрили склад зброї. Поліція перевела ревізії на передмістю столиці шукаючи за новими складами зброї.

До чого доведе нова розмова з Молотовом?

ЛЬОНДОН, 13. 7. ПАТ. В анґлійських дипльоматичних колах запевняють, що вчора вечором вислано по порозумінні з французьким урядом дальші інструкції і завваги британського уряду до амб. Сідса. Оба амбасадори: Сідс і Наґія мають незадовго стрінутись знову з Молотовом.

ОСТАТОЧНІ ПРОПОЗИЦІЇ АНҐЛІЇ ТА ФРАНЦІЇ.

ЛЬОНДОН, 13. 7. ПАТ. Згідно з новими інструкціями амбасадори Анґлії та Франції предложать мабуть завтра Молотові нові пропозиції заявляючи, що теперішні пропозиції є остаточною межею концесій, на які годиться В. Британія та Франція.

—o—

МЕМОРІЯЛ ПРЕЗ. РУЗВЕЛЬТА ДО ПАПИ ПІЯ XII.

РИМ, ПАТ. Згідно з непотвердженими інформаціями апостольський делеґат у Вашинґтоні монсіньоре Чіконані, який прибув до Риму, мав доручити державному секретареві кард. Маліоне меморіял през. Рузвельта до папи Пія XII. През. Рузвельт мав заявити у своєму відручному письмі, що уряд Злучених Держав слідкує з найбільшою симпатією за акцією Ватикану у справі мира та переконаний, що високий моральний авторитет папи доведе до успіху цієї акції. Монсіньоре Чіконані відбув з кардиналом державним секретарем та з його співробітниками довшу розмову.

—o—

КРІЗА УРЯДУ В ГОЛЯНДІЇ ЩЕ НЕ ЗАКІНЧЕНА.

ГАҐА, ПАТ. Місія провідника католицької партії Колена скінчилась невдачею. Тому королева Вільгельміна доручила знову місію створити новий уряд б. прем. Колійнові.

—o—

МАРШ. СМІҐЛИ-РИДЗ ВИГОЛОСИТЬ ПРОМОВУ.

ВАРШАВА, ПАТ. Дня 6. серпня ц. р. марш. Сміґли-Ридз виголосить у Кракові промову з нагоди 25-ліття чину леґіоністів. Цю промову буде трансмітувати польське радіо.

—o—

НЕДОБІР ТОРГОВЕЛЬНОГО БІЛЯНСУ У ЧЕРВНІ.

ВАРШАВА, ПАТ. Згідно з тимчасовими обчисленнями головного статистичного уряду сальдо білянсу закордонної торговлі Польщі і Вільного Міста Ґданська виказує за червень 2.570 тисяч зол. недобору. В порівнанні з травнем ц. р. вивіз зменшився на 5.926 тисяч зол., привіз зменшився на 8.258 тисяч зол.

—o—

СПОРТ.

ЗМАГАННЯ ЮНІОРІВ ЗА МИСТЕЦТВО ТАБОРУ.

Горинець. **УКРАЇНА—ЮНАК 1:2 (0:1).**

Україна—Погонь 1:3 (1:2)

Чорні—Польонія 3:1 (2:0)

Погонь—Юнак 5:2 (2:0)

Чорні—Креси 5:1 (2:1).

По питиденних змаганнях за мистецтво табору табеля виглядає так:

1)	Погонь	4	7:1	14:5
2)	Чорні	3	5:1	9:3
3)	Польонія	3	4:2	9:4
4)	Юнак	3	4:2	6:6
5)	**Україна**	**3**	**0:6**	**2:8**
6)	**Креси**	**4**	**0:8**	**4:17**

Жіноча сторінка.

ОБЕРЕЖНО З БАЛАЧКАМИ.

Будете вліті серед приятельок і приятелів. На літнищі чи у гостях у родини зустрінете багато друзів та старих знайомих, а з багатьма познайомитеся і може будуть серед них і цікаві, симпатичні люди, з якими схочете навязати тісніші, приязні взаємини і на далі. І ось тут є деяке підводне каміння, через яке треба дуже обережно переводити наш човник, щоб воно не пробило припадково діри в дні та через те не затопилися ті гарні звязки, які так упріємнюють кожній людині життя, бо що ж може бути ціннішого над добрі взаємини з людьми?

Один з найгостріших отих підводних каменів — це наш власний язик. Так, так, Шановні Пані, наш язик. Кілько вже неприємностей ми зробили ним — байдуже, добровільно чи недобровільно — нашим ближнім, але також дуже часто і самим собі. Нагадаймо собі, як нераз тільки одне нерозважне наше слово пошкодило комусь із наших приятелів чи знайомих. Нераз навіть зі співчуттям висловлена думка про якусь, нібито й невелику хибу когось з наших друзів чи знайомих понизила їх в очах нашого співрозмовця, який, не знаючи ближче того, про кого говоримо, саме ту невеличку хибу, яку ми вважаємо тільки малою слабістю, що їх має кожна й найідеальніша людина, прийме за справжню хибу і на тій підставі складе свою думку про дуже порядну і достойну особу. Але це ще не так часто трапляється. Найчастіше буває, що оттак собі, для розваги, перебираючи добрі прикмети й недостачі наших знайомих, створюємо цілу низку ріжних сплітюк та непорозумінь. Коли й наша партнерка, чи й партнер (мужчини люблять поспліткувати неменш від нас грішних) має ті самі нахили що й ми, то перекаже наші завваги далі, а там підуть вони ще далі тай дійдуть нарешті і до вух тієї особи, про яку йшла мова. Та почне дошукуватися першого джерела і дійшовши до нього викреслить нас з числа своїх приятелів, а то й стане нашим ворогом, що у свою чергу осуджуватиме нас і понижувати в очах інших.

Перебуваючи на літнищі маємо більш ніж коли часу на балачку і тому мусимо більш ніж коли стежити за собою, щоб з наших розмов не було злих наслідків. Коли оповідатимемо нашим своякам чи приятелям на селі про знайомих у місті, вистерігаймося, щоб не сказати чогось зайвого, що склало б про тих людей злу опінію. Можуть потім і наші приятелі з села зустрінутися з нашими приятелями з міста, як прийдуть нас відвідати взимі. Як прикро буде, коли маючи від вас ріжні відомости, вони відповідно будуть наставлені одні до одних, але як прикро буде також, як вони складуть взаємно про себе самостійну опінію та переконавшись, що це милі й симпатичні люди, прихиляться до них душею. Добре, як не розкажуть, що від Вас чули про них, але ви особисто напевно втратите в їх очах багато. Вирине також у них підозріння (може й не безпідставне), що ви і про них перед своїми друзями недобре висловлювалися. І хто через той ваш обговір найбільше втратить? Ви самі.

А кілько то через нестриманість свого язика можете наробити лиха у своїй власній родині. Як це погано може відбитися на ваших взаєминах з одною сестрою, коли ви недобре говорите про другу, як зле можуть укластися ваші взаємини з родиною брата, коли він довідається, що ви десь зле говорили про його дружину чи дітей?

Не можна й передбачити та перечислити всіх наслідків, які може мати необережне, навіть без лихого наміру сказане слово. Нераз може з того вийти такий конфлікт, що матимете наслідки на все життя для вас, вашої родини, карієри вашого чоловіка чи дітей. Ось чому мусите дуже вважати на те, з ким і про кого та про що говорите. У житті так багато ріжних тем для балачок крім обговорювання знайомих та рідні, що такі розмови можуть бути дуже цікаві й заповнити час і заспокоїти охоту поговорити, і це не матиме ні для кого лихих наслідків, ні для вас у першій мірі, ні для близьких вам людей. А у ваших господарів, що вас гостять, і ваших знайомих, старих чи нових, збережеться про вас гарний спогад та бажання і на друге літо запросити вас знову до себе та зустрінутися з вами знову якнайскоріше і на якнайдовше.

Ото-ж уважаймо на те, що говоримо, кому говоримо і про кого говоримо, та найкраще не говорім ні про кого нічого злого, щоб про нас зле не говорили і не думали. **Х. К.**

—о—

Балачки про моду.

ДОМАШНЯ СУКОНОЧКА.

Не думаю тут тільки про шляфрок (нема на жаль українського слова, хоч сядь та й плач!), але й про ті суконки, що їх одягаємо чи то відразу зранку, коли беремося до роботи, очевидно у випадку, як не маємо обовязків поза хатою у бюрі, крамниці, чи де інде, чи вернувшися власне з бюра чи іншої роботи до дому. До такої нашої суконки чи й шляфрочка треба ставитися з неменшою увагою, як і до тієї туалети, в якій ідемо до каварні, в гості чи до театру. Саме в цій суконці відпочиваємо чи робимо якусь домашню роботу — отже вона має бути вигідна і для одної і для другої цілі. Та одночасно така домашня суконка служить для нас і свідоцтвом нашого правдивого смаку, не того про людське око, а того нашого власного для себе, який вказує на наш правдивий смак і нашу глибшу культуру щоденного життя.

Є двоякого роду домашні суконки — це ті, в яких відпочиваємо і ті, в яких працюємо. Такий поділ робимо очевидно тоді, коли нас на те стати, але можемо обійтися й одним стилем домашньої суконки, коли наші засоби нам інакше не дозволяють.

Домашні суконки для відпочинку можуть мати більш фантазійний фасон і дорожчий матеріял, а суконки до праці мусять мати головну засаду, щоб вони були вигідні, щоб їх можна було легко випрати і випрасувати, — отже робимо їх з дешевших матеріялів. Відпочинкові домашні суконки — це ніколи не можуть бути наші колишні візитові чи вечірові суконки. Можемо, правда, переробити вечірову чи пополудневу стрійнішу суконку на домашню, але треба змінити фасон так, щоб сукня нас ніде не тиснула, в нічому не перешкоджувала рухові та спокоєві тіла. Такі суконки нагадують, правда, часом навіть і балеві туалети, але їх крій зовсім інший, як інші, і прикраси, а саме про це дуже часто забувають деякі пані, що хочуть мати більш прикрашену домашню суконку, в якій приймають нераз своїх знайомих та приятельок і приятелів. Вечірова суконка, вжита на домашню, тільки свідчитиме про претенсіональність і злий смак господині, а такого свідоцтва хіба не бажає собі ніхто з нас. Тому уважно перегляньте аркуш домашніх, як сказала б люксусових суконок, у журналі, заки наважитеся купити новий матеріял чи вжити старий з суконки. Виберіть матеріял відповідний до фасону або навпаки відповідний фасон до того матеріялу, що його вже маєте.

Менша морока з фасоном та матеріялом суконки, що має нам служити і до відпочинку і до праці. Я вже сказала: головна засада вигода і змога втримати в чистоті. Отже вибираючи фасон волимо все такий, щоб легко було суконку влягнути і скинути, а тому такі суконки (не шляфроки) переважно защіпаємо на ґудзики, спереду чи збоку. Рукави такої суконки мають бути ширші, а також і вільний виріз коло шиї, з комірчиком чи без, але такий, щоб ніде не тиснув. Така суконка добра зовсім без паска, а як вже є пасок, то такий, щоб лише злегка притримував суконку в поясі, але не стискав. Кишеня чи й дві, які дозволяють завжди мати хустинку, ключі тощо коло себе — це велика прикмета такої суконки. Матеріял не мусить бути гладкий, одноліровий, часом навіть дуже яскравий узір у квіти, крату чи паски саме буває дуже придатний і привабливий для такої домашньої суконочки.

Чому саме ось тепер пишу про ці суконки? А тому, що тепер вліті буваємо найбільше дома та виконуємо найбільше ріжних домашніх робіт, при яких нам треба волі руху. Хай це буде праця в городі, в кухні чи при робленні порядків — все це вліті робимо на дворі чи при відчинених вікнах, завжди вибігаємо на балькон, до городця, чи навіть на вулицю і як же нам буде мило, коли на собі матимемо завжди відповідну суконочку, в якій не соромно людям на очі показатися. Дотого-ж саме тепер вліті так багато гарних і дешевих матеріялів можемо для таких суконочок дібрати і зовсім не потребуємо „доношувати" минулорічних з шовкового крепону чи іншого дорожчого, але вже перепоченого і вилинялого матеріялу.

Невеликим коштом, але завжди в такій домашній суконочці почуватимемо себе самопевно і вигідно, а це вже варте того, щоб виректися одної параднішої суконки „на вулицю" і мати дві для дому.

Рита.

Не жартуйте з сонцем.

В культі бога сонця у наших прадідів крім хвали було трохи й остраху. І не без підстав, бо ласкаво пригріваючи сонце може й добре припекти так, що ті „ласкаві пестощі" можуть нас дорого коштувати. Особливо коли хтось поводиться з сонцем собі „за пані-брат" — тоді пімста сонця може бути жорстока. У цьому напевно переконалася неодна і неодин з тих, що ось тепер відбувають своє дозвілля десь над річкою, чи опалюються десь у саді чи хочби й на бальконі.

НЕБЕЗПЕКИ СОНЯШНИХ КУПЕЛІВ

не завжди однакові і наслідки залежатимуть від того, чи хтось має відпорніший чи менш відпорний організм на впливи соняшного проміння. Очевидно, що найнебезпечніше опалювання для людей з міста та ще й таким, що мають білу, ніжну шкіру.

ЛЬОКАЛЬНИЙ СОНЯШНИЙ УДАР,

тобто такий, що поражує лише якусь частину тіла, більш неприємний, ніж небезпечний. Спалення місцеве болюче, бридке і може залишити на довго негарні рани та згоїни, але назагал таке спалення лікується досить [illegible] і само собою.

ЗАГАЛЬНИЙ СОНЯШНИЙ УДАР

дуже прикрий, і нераз навіть смертельно небезпечний. Висота гарячки аж до втрати притомности, мізкові забурення — це дуже часті наслідки надто великого кокетування сонця. Особливо ж обережними з сонцем мусять бути люди хворі на нирки чи туберкульозу. Нераз ця остання ще у скритому стані саме й розвивається прискорено під впливом сонця. Ось чому матері, що дбають не тільки про свою красу, але в першій мірі про здоровля своїх дітей мусять дуже уважно й обережно привчати дітей до соняшного проміння, а ще особливо, коли вони свідомі того, що дитина має нахил до грудних недуг.

КРАЩЕ ЗАПОБІГТИ НІЖ ЛІКУВАТИ

— наслідки надто гарячої приязни сонця, тому беріть соняшні купелі обережно, привчаючи поступнево шкіру до соняшного проміння. Побути першого дня з пів години на сонці зовсім вистачить, але при тому хай ця півгодина буде десь коло девятої години рано, а не коло дванацятої вполудне. Як ви бльондинка і маєте ніжну й суху шкіру, то підготовте себе наперед до соняшних купелів тим, що заживайте якісь спеціяльні ліки, які мають багато заліза та їджте також страви, що в них того складника багато. Їджте шпінак, яйця, волову печінку, повновартісний хліб.

Не лежіть ніколи довго нерухомо на сонці, а вже, борони Боже, не засніть на сонці. Хоч які вас ліньки розбиратимуть, перевернітьcя від часу до часу, а ще краще зробіть кілька гімнастичних вправ. Це розрухає ваш обіг крови і тоді впливи надто сильного соняшного проміння значно ослабнуть.

Також в часі опалювання пийте багато чи то води чи квасного молока чи чого іншого, але очевидно не алькоголю, бо це тільки погіршило б ваш стан.

Вмійте добре вдягнутися, щоб опалювання було рівномірне й відповідне. Довга спідничка чи піжама, легка блюзка з довгими рукавами, до того далеко більше вам допоможуть ніж навіть охоронні креми, які тоді, як шкіра пріє тратять свою охоронну здібність.

Коли вже станеться нещастя і хтось з ваших близьких дістане соняшний удар, подбайте про якнайскорішу лікарську допомогу, а тимчасом перенесіть хворого до холодної кімнати, давайте багато пити, на голову найкраще дати мішок з ледом або бодай зимні оклади. Спалену шкіру треба мастити товщем. Дуже добре поможе така мішанина: помада з окисі цинку та евкаліптусови[illegible] і на те тальковий пудер.

✝ Посмертна згадка.

О. ЛЕВ ІЗИДОР СЕМБРАТОВИЧ,

Совітник і греко-католицький парох в Обери, у Злучених Державах Північної Америки, б. військовий духовник австрійської армії в часі великої війни, член місії для полонених У. Н. Р. в Італії, довголітній співробітник „Америки", органу українських католиків в Америці, передовий ,іяч у царині інформування американського громадянства про український нарід та його змагання, помер у середу 28. червня ц. р. в Обери на недугу серця в 59-ому році життя.

О. Лев Сембратович народився 16. лютого 1880. р. в українській міщанській родині у Львові. Його батько був заслуженим радним міста Львова. Школи покінчив о. Лев у Львові та Римі, а свячення дістав у 1904. р. з рук Митрополита Шептицького. Саме при допомозі та за стараннями Митрополита Андрея о Лев дістав був змогу студіювати богословія в Сорбоні в Парижі, а опісля також журналістику в Німеччині, у великому католицькому щоденнику „Германія".

До 1908. року о. Лев Сембратович був секретарем Митрополита у Львові. В тому році виїхав за океан і душпастирював спершу в Канаді, опісля у Злучених Державах. Але саме перед війною знову вернувся на Рідну Землю і тут перебув всі перипетії зриву й упадку, які припали на долю українського народу. У війні був гр.-кат. духовником в австрійській армії та ввесь час перебував на фронті.

Переворот 1. листопада 1918. р. застав о. Льва Сембратовича у Львові. Він належав тут до тих українських громадян, що після заняття Львова польськими військовими частинами, попали були в закладники і мусіли в тій ролі перенести та перетерпіти неодну гірку хвилину. Після звільнення Покійний перейшов на українську дипльоматичну службу. В місії, що мала займатись полоненими українцями б. австрійської армії в Італії, о. Сембратович відіграв визначну ролю. Після упадку Української Держави він виїхав до Канади як член місії віденського уряду президента Петрушевича. Але вже небавком перенісся до Злучених Держав і почав душпастирювати, спершу в Нюарку, а опісля в Дітройт, де працював без перестанку 16 років, заки перейшов на парохію в Обери.

Головний період праці о. Льва Сембратовича звязаний з душпастирською працею в Дітройті. Тут удалося йому навязати тісні взаємини з американськими католицькими колами і багато та з успіхом попрацювати для української справи. В кожне Різдво, в кожні роковини Т. Шевченка, кожного 1. листопада о. Лев розголошував через 16 років з одної з найбільших радіостацій у Дітройті українську справу та українські змагання. Для американських католиків зладив він переклад нашої Служби Божої в англійській мові. Серед українського громадянства міста Дітройт як сліди праці о. Льва Сембратовича залишилися такі організації: Клюб американських громадян українського походження, Атлетичний Клюб, Товариство „Червоного Хреста", Товариство „Боян", Клюб українських католицьких дівчат і т. д.

Орган українських католиків в Америці, філядельфійський тижневик „Америка" так характеризує Покійного о. Льва в посмертній згадці:

„І ще недавно, вже близько перед смертю, Покійний плянував український виступ у Вашингтоні для заманіфестування українського імени в тамошньому Католицькому Університеті і в Білому Домі. Бл. п. о. Сембратович приготовляв мистецький виступ українського хору у Вашингтоні і лекції на релігійні й національні теми.

Українська Греко-Католицька Церква втратила ревного Працівника, Українська Нація великого Патріота й Робітника."

Нехай в Бозі та в мирі спочиває у прибраній землі те Серце, що так гаряче любило Рідний Край та Нарід.

Вічна Йому Память!

НОВИНКИ

15
ЛИПЕНЬ

СУБОТА

Ст. ст. 2. липня 1939.
✝ Положення Ризи Пресв. Богород.
Лат. Генриха.
Сонце: схід — 3.31, захід — 19.29.
Місяць: схід — 2.44, захід — 18.?

Завтра: 16. липня. Неділя.
Ст. ст. 3. липня 1939.
Нед. 7. по Сош., Як. 1 Ап.
Лат. Нед. 7 по Зел. Св., М. Б. Ш.
Сонце: схід — 3.32, захід — 19.28.
Місяць: схід — 3.50, захід — 19.21.
Молодик у год. 20.06.

—o—

— **Д-р Маріян Панчишин** виїхав на літний відпочинок, а вернеться до Львова щойно 20-го серпня.

— **До таборів** прогулькові й руханкові одяги з власної робітні поручає дешево кооп. „ПЛАСТ" у Львові, вул. Городецька 5 та Руська 3, ч. тел. 200-26. 1177 —10

— **Мадярський консуль у Львові** полк. Беля Рампель помер у загальному шпиталі, в 58. році життя. Він провадив лекторат мадярської мови у львівському університеті.

— **Брами у Львові замикатимуть в одинацятій годині.** З днем 15-го липня ц. р. входить у життя новий санітарно-порядковий правильник міста Львова, в якому між іншим є постанова, що в часі від 1-го квітня до 15-го вересня брами камениць мають бути замкнені від години 23-ої до 6-ої рано, тобто в літі замикатимуть брами на годину пізніше, не в 10-ій, але в 11-ій годині. Цей розпорядок радо приймуть ті, які з різних причин мусіли вертатися до хати по 10-ій годині і заставали замкнену браму.

— **Більонові обманці.** В деяких місцевостях, особливо по селах, появилися обманці, які використовують людську легковірність та пропонують заміну срібного більону за паперові банкноти, очевидна річ із тим, що за 15 золотих більоном вимагають 20 золотих банкнотами. Це очевидний обман, бо-ж банкноти не мають меншої вартости від більону.

— **Намаганий влом до єпископської палати в Перемишлі.** Вночі на четвер якісь три типи відчинили при допомові витриха браму до єпископської палати Преосв. Коциловського і дісталися до середини. Це запримітив якийсь прохожий і заалярмував поліцію, яка окружила палату. Вломники задумали прорватися крізь кордон поліції та почали стріляти. Вони поділилися на дві групи, що мали втікати у протилежних напрямах. Поліція відповіла стрілами. Вкінці одного вломника зловили, один втік, а третього постріляли і він годину після того вмер у лічниці. Прізвища вломників тримають покищо в тайні тимбільше, що їх підозрівають за влом до бюр державного сільного монополю в Перемишлі, що був перед трьома днями. Вломники походять зі Львова.

— **Трагічний випадок у цирку в Перемишлі.** В середу трапився в цирку Барнума, що дає тепер вистави в Перемишлі страшний випадок. 64-літній цирковий майстер Мартин Слива прикріплював залізну линву, що проходила від верха шатра навверх попри вагон з чотирома львами. Коли Слива натягаючи линву нагнувся дуже близько до клітки, одна львиця вхопила його зубами за вухо та здерла верхню частину вуха, частину шиї і потім ліве рамя. Присмирник львів, дир. Ковальчик, що зараз надбіг, щойно по довгих зусиллях вирвав Сливу з лап розлюченої львиці. Сливу відвезли до лічниці, де йому ампутували ліву руку аж по рамя, та всеж його стан безнадійний. Слива — це дитина цирку, родився у цирковому возі та від наймолодших літ працював по найбільших цирках світу, а з львицею, яка його погризла, був у великій дружбі, годував її та опікувався нею.

— **Нагальна буря над Рудеччиною.** Над частиною рудецького повіту пройшла нагальна буря з градом, яка особливо у громадах Конюшки, Коропуж, Хишевичі, Бучали і Поріччя зробила багато шкоди: завалила кільканацять будинків та знищила землеплоди на просторі понад 500 га.

— **Обережно з ґазом!** 35-літня Елька Винник (вул. Гавке Босака 23) гріла снідання на ґазовій кухонці. Вода закипіла і погасила полумя — ґаз виходив дальше. Коли п. Винник увійшла до наповненої ґазом кухні, впала непритомна; заопікувалось нею рятункове поготівля.

— **Львівська хроніка.** Власник пекарні Евген Сохацький отроївся порошками на сон; йому випомпували живіт. Сохацький є львівським „курковим королем". — Коло жидівського цвинтаря якийсь опришок зрабував Казимирі Якобше з Голоска пулярес.

— **На львівському бруку.** Злодій Герш Перльмуттер — той самий, що минулого року вбив у жидівському шпиталі безнадійно хорого приятеля — обстріляв з дорожки злодіїв Германа і Гаскеля Сеґалів, що стояли на вул. Арцішевського. Був це один з етапів боротьби між двома злодійськими ватагами; як відомо, недавно стріляв до Сеґалів злодій Мозес Донн.

— **Краєва хроніка.** На солтиса громади Вільхівець, городенського повіту, Юрія Радимінка, що вертався з сесії, напали місцеві господарі й важко його побили за те, що заборонив копати глину там, де вони звичайно копали. — В Обертині, городенського повіту, грім ударив у загороду Якова Кордаса та спричинив пожежу, внаслідок якої згоріла стайня з конем і коровою та стодола. — Адміністраційна влада виселила з Городенки абсольвента ґімназії Михайловича за протидержавну діяльність і демонстрацію підчас бранки. — Шофер вантажного самоходу бровару у Сновичах, золочівського повіту, Еслер наїхав на шляху Золочів—Тернопіль, в околиці Зарваниці, золочівського повіту, на телеграфічний стовп, внаслідок чого зломив стовп та знищив самохід, але сам з помічником вийшов цілo. — До кабінету ігумена Домініканів у Чорткові вломився невідомий справець, який забрав 300 зол. готівки, револьвер, льорнетку і к робку зі святощами з терневого вінця.

— **Катастрофа в копальні вугля.** В копальні вугля у Меховіцах, на Опільському Шлеську, внаслідок підземного струсу завалився один хідник на просторі кількох метрів. Вугіль та каміння засипало трьох гірників, що працювали на тому відтинку. По 24-годинних зусиллях рятункова колюмна добилася до засипаних: двох ще жило, один згинув мабуть від удару бльоком вугля.

— **Катастрофа поїзду з резервістами.** Особовий поїзд, який віз 800 резервістів, близько стації Діж у Румунії, зударився з товаровим поїздом. Наслідки зудару страшні. Оба поїзди зовсім знищені. Число ранених та вбитих дуже велике. Нараховують досі 100 убитих.

— **Зудар літаків.** У віддалі 25 миль на північ від Клюж, у Румунії, зударилися три румунські військові літаки, що відбували вправи. Трьох пільотів згинуло. Офіційний комунікат подає, що причиною катастрофи була непогода та низькі хмари.

— **Японці хочуть перелетіти Тихий Океан.** Японський консуль у Венкувер заявив, що в місяці серпні ц. р. японські летуни перелетять понад Тихий Океан з Японії до Венкувер. Апарат, на якому цей лет відбудеться — це моноплян „Мітсубіші Ортоґі" з силою 900 коней та швидкістю майже 480 км. на годину. Цей лет буде першим етапом лету довкола світа.

— **Жахливі наслідки повітряної труби в Італії.** Над Падвою й околицями лютував катастрофальний ураган, який зробив дуже багато шкоди. Ураган, що місцями прибирав характер повітряної труби, завалив між іншим величкий самоходовий ґараж, який тільки що будували. Двацять робітників, що там працювали, попали під румовища. Один згинув сімох важко ранених. У багатьох місцях міста ураган повиривав дерева з корінням. Дахи позривані, багато вибитих шиб по домах. Телефонічна комунікація перервана.

— **Адмірал Бирд вибирається на південний бігун.** Конґрес Злучених Держав ухвалив 360.000 долярів на фінансування нової подорожі адмірала Бирда, який має на суходолі, що окружає південний бігун, основати сталу кольонію та в імени уряду перебрати в посідання

частину тих земель. Крім згаданої суми адмірал Бирд дістав з приватних рук 300.000 долярів. Відомий подорожник робить енергійні зусилля, щоб вибратися вже у вер ні в ту подорож, бо пізніше з кліматичних оглядів вона була б уже неможлива.

— **Реєстрація литовок у Мемелі.** З Мемеля повідомляють, що старшини і підстаршини, які служили у війську перед великою війною, та всі військові специялісти передвоєнного часу дістали повідомлення, що мусять відбути 6-тимісячні вправи. Крім цього у мемельській країні переводять реєстрацію всіх литовок, що походять з Литви. Реєстраційні урядовці не подають, на що роблять ті списи.

— **Тайфун.** Над Шангаєм і околицями пройшов катастрофальний тайфун. Ураган знищив кілька домів майже зовсім, повивертав стовпи з електричними проводами, огорожі і т. д. Внаслідок сильної зливи деякі вулиці зовсім залиті. Буря знищила висильну радіостацію у порті в Шангаю. Кілька кораблів зірвалося з якорів і вихор кинув їх на повне море. Є чутки, що кілька кораблів затонуло.

— **Наслідки спеки у Мадриді.** В середу у Мадриді температура дходила до 44 ступнів. Одинацять осіб умерло внаслідок соняшного удару.

— **„Цепелін" у дорозі.** Воздухоплав „Граф Цепелін" вистартував у середу ввечір до нової пробної подорожі, що триватиме 13 годин. Воздухоплав пролетів вночі над Кольонією і подався у північному напрямі.

Відозви й комунікати.

Українське Краєве Товариство Охорони Дітей і Опіки над Молоддю у Львові подає до відома, що організує додатково оселю-табор **для хлопців від 16 до 18 літ** у часі від 30. липня до 12. серпня ц. р. **в Старяві** к. Хирова. Оплата 22 зол. Оселя відповідна і для ремісничої молоді. Збірка учасників: 30. липня, год. 8.30, вестибуль Гол. двірця у Львові.

Зголошення і замовлення на знижкові білети слати: Комісія Виховних Осель, Львів, Листопада 23.

З кіна.

Кіно „Палас": „ТА, ЯКУ ПОКИНУЛИ".

Дуже добра перерібка з повісти, в міру мельодрама, в міру погідна, хоч досить сумна реалістична історія з розмірно непоганим „геппіендом". Трагедія дівчини, якої наречений гине на її очах, коли спішиться на вінчання, та її щастя, що помагає їй вийти з великої життєвої турботи (дитина), дістати працю, приятелів, врешті віднайти і зберегти для себе — дитину. Фільма є своєрідною апотеозою материнства. Це тепер мабуть найкраща фільма у Львові.

—o—

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Як Збруч річку проходили..

(СПОМИН.)

Ось минає 20 літ, як ми переходили річку Збруч: було це 16. липня 1919.

Будучи на кілька днів раніш при етапній команді III. корпусу, зачув я випадково в Озерянах телефонічну розмову ген. Кравса з другим якимсь старшиною, мабуть кн. Льобковіцом, того змісту,

що наша армія мусить робити відворот за Збруч.

За яких 3—4 дні ми вже переходили Збруч. Невеселий це був перехід, хоч не йшли ми на чужу землю. Нелегко було пояснювати селянам, чому саме йдемо туди. Спілі жита та пшениці клонились нам до ніг, кидаючи останній привіт.

Наші частини (ет. команда III. корп.) переходили за Збруч за селом Гермаківкою. Були ми вже кільканацять клм. по тім боці Збруча, як дігнав нас бричкою інтендант III. корп. бл. п. сотник Барчинський та звернувся до нашого команданта сотника П. Бігуса, щоб поміг забрати бодай частину харчевого складу, який залишився ще в Галичині. Наш сотник був у клопоті, бо і хтож згодиться вертатись туди, де вже можна дістатись в полон? Але скликав старшин та запитав, хто годиться поїхати на охотника за Збруч (але в напрямі Галичини!) та забрати відтам бодай частину харчів. Зголосився я і хорунжий Ілько Гаврилишин. Сотник призначив нам 2 підводи, кількох підстаршин та стрільців і ми рушили в поворотну дорогу. Дивно виглядала та „ескапада" — а пор. д-р Бемко, який саме назустріч нам вів курінь, зупинив нас та думаючи, що ми втікаємо із своїх частин, хотів нас силоміць завернути. Щойно після докладного пояснення — куди, пощо ідемо та з чийого наказу — лишив нас в спокою.

У харчевому складі застали ми четаря Бончука, який вже трохи „з горя випивши" нарікав на всіх і на вся, що позабирались, а його лишили на поталу. Але — як я згодом дізнався — і він ще встиг чкурнути.

Набрали ми на підводи по бочці вина, кілька мішків цукру і досить т. зв. „цвібаку" тай пустились доганяти наших. Тимчасом запала вже ніч, тепла-зоряна і коні жваво тюпали „шосою", а ми любувалися спокоєм та свіжістю літньої ночі, забувши на хвилину про це, куди і чого їдемо. За якийсь час сон зморив очі тай ми продрімались таки на підводах, користаючи з того, що коні мусіли спочити. За той час котрийсь із дотепних стрільців чи підстаршин пробив дірку в чопі одної бочки, а потім соломкою витягнули вони трохи того благородного плину, „щоб коням було лекше тягнути". Невмірущий гумор, питомий молодості, без огляду на хочби найстрашніші обставини!

Свої частини дігнали ми аж над раном вже під Камінцем Под. Сотник-командант зрадів, побачивши нас, бо вже лякався, що нам не вдасться вернутись.

На обід було додали нам вина, а цукор та „цвібак" ще на довгий час пригодився нашим стрільцям.

От така то пригода пригадалась мені з нагоди памятних роковин 16. липня 1919. З тим днем розпочалась нова сторінка в українській історії, така, якої не могли тоді передбачити її тодішні учасники. Ішли тоді наші хлопці на Київ, ішли пізнавати широкі наддніпрянські степи, з вірою у молодих серцях. Багато їх лягло — на полях боїв, у тифозних шпиталях. Але й чимало вернулося, хоч не вернулася — армія. Перейшла 16. липня 1919 року за Збруч і розплилася, залишивши по собі кровю писані сліди в історії та — спомини у сивиною нині покритих колишніх молодих головах..

Петро зпід Магури

Дописи.

ГУСЯТИНЩИНА.

Гусятин перед війною і після війни. Скільки разів наближаємось до Гусятина — малого надзбручанського містечка на галицькому Поділлі, чомусь завжди ті самі думки ворушаться нам у голові. Як він змінився від світової війни, немов постарівся і знемічнів... А по другому боці братовбивчого Збруча лежить теж Гусятин, але большевицький. Заляканий, зубожілий, мов вимерлий. Мініятура червоного царства з новітнім кріпацтвом, на сторожі якого стоїть страшне слово — ГПУ... Та не так воно було двадцятьпять років тому. Передвоєнний Гусятин був гарним повітовим містом, яке завдячувало свій розвиток надграничному положенню та живому торговельному рухові в Росією. В 1900 р. Гусятин мав 5.786 мешканців, а в 1910 — 5.799. З наведених чисел видно, що дійсний приріст людности був тут невисокий, бо впродовж десятиліття виносив тільки 63 людей. Населення жило з торговлі, промислу й ремесла, а найбільше із великих заробітків при австрійсько-російському товарообміні. З російського боку переїжджали денно до Гусятина, що від 1884 р. мав уже залізницю, сотки возів, навантажених збіжжям, цукром, бурячками, сушеною рибою, тощо. З цього боку йшло до Росії багато менше, головно залізні й мануфактурні вироби. Гусятин мав теж невеликий промисл: два тартаки, бровар, сортівню пір та фабричку дахівок. Серед будинків на першій плян висувалися приміщення повітових урядів і суду, шпиталь, рабінська палата й т. д. З українських установ слід відмітити філію Т-ва „Просвіта", засновану в 1896 р. та повітове кредитове товариство „Збруч". Нашу торговлю репрезентував п. Косоріс, що мав склеп міш. товарів і кімнату до сніданнь. Основні зміни в житті Гусятина прийшли з великою світовою війною, в серпні 1914 р. Зараз після переходу на австрійську територію москалі спалили зовсім ціле місто, що горіло майже один місяць. У трьох перших роках війни Гусятин був під російською окупацією. За той час місто почало поволі відбудовуватися, налагоджувалась також знову торговля з Росією. Та прийшов другий удар для Гусятина в липні 1917 р. Австрійсько-російський фронт, що посувався щораз то далі на схід, у Східній Галичині зупинився довший час на давній границі, на Збручі. Гусятин опинився раптом у фронтовій смузі й зазнав усіх жахливих „добродійств" фронту. Тоді всі місцеві уряди примістились з конечности в Копичинцях, що стали спершу тимчасовим, а потім, уже за Польщі, дійсним осередком повіту. Після берестейського миру (9. II. 1918 р.) австрійські й німецькі війська пішли на Велику Україну; фронт на Збручі перестав істнувати й Гусятин почав удруге віджевати. Верталися давні мешканці й на згарищах та румовищах творили нове життя. За ввесь час української державности та в перших роках польської влади в Галичині торговельний рух з Вел. Україною був у Гусятині доволі великий. Та незабаром, з приходом большевиків, польсько-большевицький кордон завмер на цьому відтинку зовсім, а разом з ним — завмер і Гусятин. Бо така доля всіх надграничних міст і містечок, що приневолені межувати з большевицькою державою. Теперішній Гусятин тримається ще сяк-так завдяки городському судові, до якого належать 24 громади. Торговельний рух у Гусятині сьогодні слабкий. Населення Гусятина начислює до півтретя тисячі душ. Перший польський перепис людности в 1921 р. виказав у Гусятині 2.104 мешканців, себто в порівнанні з 1910-им р. — 68.7% менше. З цього погляду Гусятин потерпів через війну найбільше з усіх галицьких міст. По промислових станицях остав тільки слід: повітова фабричка дахівок і бетонових рур, по давній торговлі — невиразна тінь. На цьому, загалом темному тлі сьогоднішнього Гусятина є одначе кілька ясних точок на українському відтинку. Це національна свідомість нашого міщанства й тих кількох наших торговельних підприємств, що — не зважаючи на недогідні обставини — таки „народилися" в Гусятині і стоять уже твердо на своїх ногах. Маю на думці три бловжні склепи, один склеп мішаних товарів і найстарший з них — оклад шкір і готового взуття п. Евстахія Білоуса, що своєю солідністю і фаховістю придбав собі серед покупців певну й добру марку. Одинокою більшою установою в Гусятині є тепер філія Т-ва „Просвіта", відновлена одна з перших після війни в грудні 1920 р., яка має у своєму районі 29 читалень. Місцева читальня може похвалитися добрим аматорським гуртком, а колись був такий гарний хор. Кооператива тримається, але слабо. Взагалі життя в Гусятині тепер видатно обмежене через те, що Гусятин лежить у надграничній смузі. Всеж і до нинішнього Гусятина підсміхнулася доля ласкавим усміхом: віднедавна належить він до літниськових місцевостей. Одначе можна поважно сумніватися, чи в теперішньому стані зможе він притягнути до себе грошевитих людей. Наостанок згадаємо, що Гусятин старе місто, що памятає добре набіги татарських ординців і велику Хмельниччину. Заложений він іще в 1559 р. З давніх часів зберігаються досі деякі памятки: останки замку й оборонних башт, церква в романсько-візантійському стилі, побудована на плині трираменного листка конюшини, з XVI/XVII. ст., оборонний бернардинський костел і божниця.

З. Ф.

Нові книжки й журнали.

РІДНА ШКОЛА. Ілюстрований часопис для всіх. Двотижневик. Рік VIII. Ч. 12. З 15-го червня 1939. — Львів. Зміст: Рахонізація шкіл. — Фр. Коковський: Дарунок старої Ганни. — 84 роки на позиції. — Свято молоді Р. Ш. у Львові. — Ст. Сірополко: Проєкт нової шкільної системи в Чехії та Моравії. — Д-р М. Пушкар: Реформа шкільництва в Німеччині. — Промова посла Великановича в соймі. — Українська школа в Польщі. — П. Гошовський: Рідна Школа в Ходорові. — З життя Р. Ш. — Бібліографія. — Різні вісти.

ТРИЗУБ. Тижневик. Орган боротьби за незалежність України. Рік видання XV. Ч. 22. З 11- червня 1939. Париж.

ВІСТИ З ЛУГУ. Двотижневик. Річник XIV. Ч. 11. З 15-го червня 1939. Львів.

КАВКАЗ. Орган независимой национальной мысли. Н. 5. Май 1939. Берлин.

ВОЛЬНОЕ КАЗАЧЕСТВО — ВІЛЬНЕ КОЗАЦТВО. Иллюстрированный двухнедельный журнал литературный й политический. Н. 264. 10 июня (червня) 1939. Париж.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція невідповідає

ТЕАТРИ.

Великий Театр.

Пятниця 14. 7. год. 20 „Субретка".
Субота 15. 7. год. 20 „Кінець і початок".
Неділя 16. 7. год. 16 „Паризянка"; год. 20 „Кінець і початок".
Понеділок 17. 7. год. 18 „Кінець і початок".

Театр Ріжнородностей.

Від пятниці 14. 7. до понеділка 17. 7. місцева ревія.

Український Театр ім. І. Котляревського

СНЯТИН:
15. 7. Циганське кохання.
16. 7. Тополя.
17. 7. Муж на офсайді.
18. 7. Кирпа в Львові.
19. 7. Царівна Грузії.
20. 7. Шаріка.
21 Снятина їде театр до Кернова, Заболотова, Косова і Кут.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ДЕЛЯТИН:
14. 7. Сорочинський ярмарок.
15. 7. Вельможна пані Кочубейха.
ГВІЗДЕЦЬ:
16. 7. Дай серцю волю.
17. 7. За молдавський престіл.
18. 7. Сорочинський ярмарок.
19. 7. Вельможна пані Кочубейха.
КУТИ:
20. 7. Дай серцю волю.
21. 7. За молдавський престіл.
22. 7. Сорочинський ярмарок.
23. 7. Весталька.
24. 7. Вельможна пані Кочубейха.
25. 7. Мати наймичка.

Український хор Дмитра Котка.

14. 7. Небилів.
15. і 16. 7. Перегінсько.

Українська Капеля Бандуристів Степана Орача.

16. 7. Ходорів.
Виступ відомого з радія та грамофонових кружків бандуриста **Юрія Сінгалевича.**

КІНА.

АПРІЯ: „Поверх вище" і „Роза"
АМПІР: „Шпигунові зізнання".
АПОЛЬО: Нечинне.
АТЛЯНТИК: „Сама крізь життя", „Три кадети".
БАВКА: „Магічний ключ". „Король та хористка".
БАЛТИК: „4 дочки". „Очі чорні".
ВАНДА: „Тайний плян", „Золота дівчина".
ГРАЖИНА: „Павел і Гавел", „Верес",
ЕВРОПА: „Молоді серця".
КАСІНО: „Шпигунові зізнання".
КОПЕРНИК: „Химера молодости", „Розведімся".
МАРУСЕНЬКА: „Кібіц" (Фернандель)
МЕТРО: „Модельна", „Ракетою на Марса".
МУЗА: „Мудрагелька".
МІРАЖ: „Люди Вісли".
ПАКС: нечинне.
ПАЛЯС: „Покоївка".
РАЯ: „Остання сельва", „Фрелєк ущасливлює світ".
РІЯЛЬТО: „Варвара Радзивілівна".
РОКСІ: „Чи Людина то дівчина".
СВІТ: „Костюшко під Рацлавицями" і „Пропащий острів".
СЬВЯТОВІД: „Останній алярм". „Агасвер — жид вічний скиталець".
СТИЛЕВЕ: „Утеча у невідоме" і ревія.
ТОН: „Її перший баль". „Орієнт-Експрес".
УТІХА: „Наверенний шпигун".
ХИМЕРА: „Голос крови".

ФОТОПЛЯСТІКОН (пл. Марійська ч. 5): „Швайцарія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 14. липня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Військ. орх., 8.15 Клопоти та ради, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 13.00 Англійські пісеньки з пл., 13.25 Для сільських господинь: Золото ціннїше від срібла, ради, вістки, музика з пл., 14.10 Для молоді: „Як я їхав на верблюді", Музика з пл., 14.35 Господарські вістки, біржа, 14.45 Гутірка техніка з молоддю, 15.00 Популярна музика, орх., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Пополудневий денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Пісеньки, 16.45 Гутірка з хорими, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, програма на завтра, 17.10 Інструментальні концерти, пл. з поясненнями, 18.00 Форт. речітал Колети Гаво, 18.35 Спів. речітал Татяни Нолі-Мазуркевич, 19.00 Марсилєза, літер.-муз. авд., 19.30 Хроніка бюра студій, 19.40 При вечорі, муз. авд., 20.15 Перерва, **20.25 Для села: Гутірка в українській мові „Управа пожниваних ростин"**, 20.35 Спорт, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Трансм. із Франції, у перерві: „Медитації з „Думок Паскаля", 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

Субота, 15. липня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.10 Лодзь має найбільший парк у Польщі. 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Пісні з пл., 13.25 Музика з пл. 14.20 Із життя хліб. організацій, комунікати, ради, інформації, 14.35 Господарські вістки, інформації, 14.45 Весела авдиція для дітей, 15.15 Популярна музика, орх., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Пополудневий денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Орх. мандоліністів, 16.50 Що діється у гніздах: Воєнківські клопоти та журби. 17.00 У роковини Грунвальду. 17.10 Біжучі вістки з міста та провінції, програма на завтра, 17.20 Музика з пл., 17.50 Актуальність, 18.00 Пісні у вик. вокального октету, 18.30 Бетовенові квартети, пл., 19.00 „Сімома морями до семи гробів" весела радіоповість із участю Щепка і Тонька. 19.20 Резерва, 19.30 Гутірка, слово-муз. авд., 20.00 На Кузаах, слово-муз. авд., сопран. інструм. ансамбль, 20.25 Гутірка зі слухачами, 20.35 Спорт, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Фільм і танк. мельодії, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Неділя, 16. липня 1939.

7.00 Ранок хлібороба: Плекання рільна. Музика з пл., Потреба хліборобських кооператив. 7.30 Хліб. гімнастика, огляд ринків рільних продуктів. 8.00 Ран. денник, 8.15 Орх., 9.00 Трансм. з Іновроцлава та Крушвіци, 10.30 Музика з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. музика з пл., 13.00 Вийнятки з творів Пілсудського. 13.05 Каменоломи на Поліссі, 13.15 Оркестра, сопран, тенор, баритон, 14.45 „Пан Тадей" кн. І., 15.00 Нар. пісні. 15.15 Інтренатський університет, 15.35 Хрестоносний напад на Гданськ (Вийнятки із Жеромського „Вітер від моря"), 15.45 Для молоді: Заступимо товаришів, Хліборобська служба сільської молоді, 16.15 Військ. чвертьгодина, 16.30 Форт. речітал Малужинського, 17.00 Авдиція, 17.15 Хто відповість, 17.30 Орх., сопран, тенор, ксильофон, шлеський нар. квартет, сміховинки, форт., 19.00 Театр Уяви: „Найвірніша", 19.30 Програма на завтра, 19.35 Гостинниця під ясеном: Через солоному, 20.05 Спорт, 20.10 Звуковий тижневик, політ. огляд, веч. денник, спортові вістки, програма на завтра, 21.15 Танк. музика, сифонии; у перерві три гуморески, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 14. липня 1939.

БЕРЛІН 21.20 Розр. концерт, БІЛГОРОД 19.05 Пісеньки, БУДАПЕШТ 17.00 Ріжномовні комунікати, 19.35 Популярна музика, 22.00 Оп. орх., ВІДЕНЬ 15.30 Дві гуморески на орх.: Гумпердінк і Райман **19.50 Українські вістки**, 20.15 Улюблені мельодії з давніх і нових оперет, 22.30 Пісні та твори на форт. есп. композиторів, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Сатирична кантата Баха, 18.30 Романтична музика (Вебер, Шуман, Корнеліюс), 19.15 Танки цілого світу, 20.15 Симф. концерт: Чайковський, Лальо, Юнг, 22.20 Камер. концерт, ЛЯГТІ 17.20 Вок. дуети, 19.50 Нар. пісеньки, 21.10 Легка музика, МІЛЯНО 17.15 Форт., 22.30 Розр. музика, ПРАГА 18.30 Популярний концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Концерт із нагоди державн. свята, 18.45 Пісні, 22.45 Танк. музика, РИМ 21.00 Хор, 21.50 Симф. концерт, СОФІЯ 18.00 Військ. музика, 19.35 „Богема" оп. Пуччіні, 22.00 Танк. музика.

Субота, 15. липня 1939.

БЕРЛІН 19.00 Італ. музика, 20.15 Ремісн. концерт, БІЛГОРОД 20.00 Популярний концерт, 21.30 Орх., БУДАПЕШТ 17.00 Ріжномовні комунікати, 17.40 Військ. музика, 18.50 Форт., 19.25 Пісні, ВІДЕНЬ 15.30 Хор дівчат, 18.00 Весела авдиція, 18.30 Камер. музика, (Шуман), **19.50 Українські вістки**, 20.15 22.30 Розр. і танк. музика, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Скандинавська музика, 20.15 Розр. концерт, 22.20 Форт. твори Глазунова та Балакірева, ЛІЛЬ 19.15 Форт., МІЛЯНО 21.00 „Аміко" оп. Масканія, ПРАГА 17.00 Чеська хор. музика, РАДІО ПАРІ 18.15 Для дітей, 20.30 Симф. концерт, 22.30 Гумор, РИГА 17.20 Лотиські пісеньки, 18.00 Віденська музика, РИМ 22.30 Танк. музика, СОФІЯ 18.00 Розр. музика, 18.30 Квартет мандоліністів, 19.00 Концерт, 20.00 Вок. концерт, 21.00 Легка музика.

Неділя, 16. липня 1939.

БЕРЛІН 18.00 Веселі мельодії, 20.15 Велика розр. програма, БІЛГОРОД 18.35 Російські пісні, 20.00 Військ. орх., 21.00 Нар. пісеньки, БУДАПЕШТ 17.00 Ріжномовні комунікати, 18.00 Цит. орх., 19.25 Болеріна" оп. Сірмая, ВІДЕНЬ 19.00 Нар. музика, 20.15 Розр. програма, ДОЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 9.00 Камер. концерт, 11.30 Розр. музика, 19.00 Концерт хор. музики, 20.15 „Клівія" оп. Достала, КЕЛЬН 20.10 „Паганіні" оп. Легара, МІНХЕН 8.45 Концерт хору Віденських хлопців, 18.00 Бетовен, ПРАГА 19.15 Розр. музика, 20.00 Оперетова музика, РАДІО ПАРІ 20.— Пісеньки, 20.30 Симф. концерт, 21.00 Камер. концерт, 22.10 Орх., СОФІЯ 18.00 Легка і танк. музика, 20.00 Вок. концерт, 21.00 Фрагменти з оперет, 21.30 Танк. музика.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Біржа

Львів, 13. липня 1939.

ГРОШІ

Бельги бельг. 90·77—90·77. Доляри америк. 5.33·50—5.33·50. Доляри канад. 5.31·00—5.31·00. Фльор. гол. 283·36—283·61 Франки франц. 14·16—14·16. Франки шв. 120·45—120·45. Фунти англ. 25·00—25·00, Гульд. гдан. 100·25—100·25 Кор. данськ. 111·63—111·63. Корони норв. 125·52—125·52 Корони шведські 128·62—128·62, Ліри іт. 18·40—18·40, Марки фінляндські 11·02—11·02 Марки нім. срібні 83·50.

Акції.

Банк Польський 103·50. Цукор 36·00—36·00, Вугіль 32·25—32·50, Ліпьноп 74·00—74·00. Моджеїв 16·50—16·50, Островець 77·00—75·00, Стараховичі 45·25—45·25, Жирардів 45·00—45·50. Габербуш 53·00—51·50
Тенденція вдержана.

Папери.

4 і пів внутрішня 60·00, 3 інвестиційна 1 ем. 76·00, серія 79·00—79·00. 2 ем. 77·75 серія 80·50—80·50, 5 конверсійна 65.00 5 залізнича 61·00—59·00, 4 прем. дол. 39·00 4 консолідаційна 61·00—60·50.
Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 13. липня 1939.

За 1 кг. масла дес. бльок. без оп.	2·65
За 1 кг. масла дес. бочк. з опак.	2·70
За 1 кг. масла експ. з оп. Ѣае зачет	2·70
1 л. молока	0·15
1 кг. яєць	1·00—1·05

Тенденція на масло й молоко вдержана, а на яйця слаба.

ОГОЛОШЕННЯ

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Союзу українських брутовців і властителів нафтових теренів „ПІДОЙМА" в Дрогобичі

скликані на день 21. липня 1939 год. 10 згідно 11 передполуднем, відбудуться **не в салі „Українського Касина" в Дрогобичі, а в салі Товариства „Зоря" в Дрогобичі при вул. Чацького.**

Надзірна Рада

Степан Сасик, голова. **Д-р Петро Гнатів**, за секретаря.

КОНКУРС.

Кружок Р. Ш. у Дрогобичі розписує конкурс на управителя канцелярії Кружка від 1. вересня 1939 р. Платня згідно з умовою. Вимагається укінчення щонайменше середньої школи і знання писання на машині. Першенство будуть мати кандидати, що вже занималися рідношкільними справами. Побажані рекомендації установ, спеціяльно рідношкільних. Подання з прилогами вносити в речинці до 10. серпня 1939 р. на адресу канцелярії Кружка Р. Ш. у Дрогобичі, вул. Пілсудського 16. Обов'язком урядовця буде теж вести діловодство Повіт. Союзу Кружків Р. Ш. у Дрогобичі без окремої за те винагороди.

1400 **Старшина.**

Львівська Хліборобська Палата
Львів, вул. Коперника 20.
Справа: звільнення від іспиту для техн. управ. молоч. завед.

КОМУНІКАТ.

По думці § 31 уст. 2 Розпорядку Міністра Хліборобства і хліборобських реформ з дня 15. X. 1936 (Дз. У. Р. П. ч. 82, поз. 568) і з дня 27. 4. 1938 р. (Дз. У. Р. П. ч. 34 поз. 294) про звільнення від іспиту для технічних управителів молочарських заведень можуть старатися ті особи, що покінчили 35 рік життя і працюють у молочарстві щонайменше 10 років та між 1. листопада 1936 р. і 15. травня 1938 р. були технічними управителями молочарні, маслярні або сироварні зголошених до палати в цілі реєстрації.

Прохання про звільнення від іспиту для технічних управителів молочарських заведень треба надсилати з терену воєвідства львівського, станиславівського і тернопільського до Львівської Хліборобської Палати у Львові, вул. Коперника 20.

До прохання треба долучити:
1) посвідку польського громадянства,
2) метрику народин,
3) свідоцтво покінчення вселюдної школи, щонайменше одноклясової дальшого типу,
4) посвідку праці в молочарськім заведенні в часі щонайменше 10 років,
5) 2 непавлені фотографії на біловому тлі розміру 37×55 мм.
6) власноручно написаний життєпис.
Інспектор Молоч. Контр. і Молоч. Л.Х.П.
(інж. Освальд Кумінек).
Директор:
(інж. Мечислав Фольвінський).

Увага: Документи треба висилати на адресу Палати поліченим листом. 1402

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . злот. 0.35
1 мм одношпальтовий в тексті і новинках . злот. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . злот. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по злот. 0.15
купно, продаж, виміни і т. п. . . . . . злот. 0.10
шукаючі праці . . . . злот. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . злот. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . злот. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . злот. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . злот. 70.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. С-ки „Діло", Львів, Ринок 10.